

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM

NASTOPA PREDSEDNIKA VLADE RS JANEZA JANŠE V ODDAJI »TARČA« NA TELEVIZIJI SLOVENIJA

20. avgust 2008

LIDIJA HREN: Dober večer, spoštovane gledalke in gledalci in seveda, dober večer, gospod predsednik vlade in predsednik stranke SDS, Janez Janša.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dober večer.

LIDIJA HREN: Dober večer, gospod Borut Pahor, predsednik Socialnih demokratov.

BORUT PAHOR: Dober večer.

LIDIJA HREN: Dobrodošli. Nocoj bomo torej soočili vajine poglede na sedanje stanje, seveda, tudi na bodočnost - se pravi, spoštovani gledalci, da bomo soočili poglede predsednikov tistih dveh strank, ki imata po vseh anketah javnega mnenja največ možnosti za zmago na letošnjih volitvah. Rezultati pa so, kot veste, zelo tesni. To pa seveda pomeni, da ima tudi naša nocojšnja gosta največ možnosti za mandatarja vlade. Pozdrav tudi občinstvu tukaj na tribunah, ki spremlja, kot podporo v nocojšnjem soočenju vsak svojemu predsedniku. Začnimo pa takole - z najbolj enostavnim, čeprav se mi zdi bistvenim, vprašanjem: »Ali danes, po štirih letih vladanja sedanje vlade, živimo v Sloveniji bolje?« Morda bi slišali, gospod Pahor, vašo oceno, glede na to, da ste predsednik opozicijske stranke.

BORUT PAHOR: Ne vsi enako. Nekateri bolje, nekateri slabše.

LIDIJA HREN: Lahko pojasnite kdo bolje, kdo slabše?

BORUT PAHOR: Mi smo v tem obdobju beležili konjunkturo, rekordno gospodarsko rast, vendar od tega uspeha niso imeli vsi ljudje enako. Skoraj 65% ljudi dobiva plačo, ki je manjša od povprečne. Ena tretjina ljudi živi nad tem in je verjetno z materialnim stanjem zadovoljna. Vendar pa, materialni, gospodarski in socialni kazalci niso enaki. Trdim tudi, da je danes Slovenija manj sproščena, kot je bila pred štirimi leti.

LIDIJA HREN: Vaša ocena, gospod Janša?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ali živi nekdo bolje, kot pred štirimi leti ali ne, je odvisno od vsakega posameznika. Imamo statistike, imamo osebne zgodbe posameznikov. Včasih se to razhaja. Vendar, ko gre za državo, ko gre za neko skupnost, je pomembno tudi povprečje in je pomembna tudi statistika. Nekateri kazalci še niso takšni, kot bi si vsi želeli, vendar pa so bili pred štirimi leti še slabši in so bili pred osmimi leti še slabši. Tako da je s tega vidika tudi važno kam gremo, kakšni so trendi. Zdaj statistika kaže, da je Slovenija v zadnjih štirih letih napredovala hitreje kot pa kadarkoli v primerljivem obdobju. V zadnjih štirih letih se je naš nacionalni dohodek na prebivalca, merjen po kupni moči, povečal za 4000 evrov in tudi povprečne plače, povprečne pokojnine in povprečne štipendije so se

bistveno bolj povečale kot v katerem koli primerljivem obdobju. Res pa je, da od te rekordne gospodarske rasti niso imeli vsi enako. Res je, da so se nekatere socialne razlike povečevale bolj, kot bi se smele in dejstvo je, da tukaj ostaja še kar nekaj dela za v prihodnje. Kljub temu pa se je število tistih prebivalcev, ki danes živijo pod pragom revščine znižalo na nekaj čez 11%, kar je drugi najboljši rezultat v evro-območju in tretji v Evropski uniji.

BORUT PAHOR: Če smem nadaljevati, kjer je končal gospod predsednik... Danes je ta stopnja tveganja revščine enaka, kot je bila leta 2002. V javnosti se ustvarja vtis - zlasti v slovenski - da je bila rekordna gospodarska rast nekaj posebnega v evropskem prostoru. Šest držav v Srednji Evropi beleži višjo gospodarsko rast od Slovenije. Danes je naša gospodarska rast na ravni, ki je bila leta 2004, pričakovana je 4,1%, verjetno bo okrog 4,4%. Šest držav beleži večjo. In še en podatek je zelo pomemben - delež bruto plač v BDP je padel, delež dobičkov kapitala pa je rasel v tem času.

LIDIJA HREN: Dobro. Jaz bi ostala pri teh ocenah za začetek. Se bomo v nadaljevanju še podrobneje lotili nekaterih posameznih poudarkov iz tega, kar sta zdaj povedala.

PRESEDENIK VLADE JANEZ JANŠA: No, nekatere od teh ocen niso točne. Tam na prehodu v to tisočletje je bila stopnja revščine oziroma prag tam nekje na 14%. Se pravi, da je okrog 14% prebivalstva živelo na pragu ali pod pragom revščine. In to se je bistveno znižalo, predvsem zaradi tega, ker se je v zadnjih štirih letih veliko ljudi na novo zaposlilo. V tem času je bilo ustvarjenih 35.000 novih delovnih mest, do konca tega leta bo ta številka šla čez 40.000. Slovenija še nikoli ni imela tako nizke brezposelnosti in še nikoli tako visoke zaposlenosti.

BORUT PAHOR: To je res. Stopnja zaposlenosti se bliža lizbonskemu cilju. To je dobro. Tudi stopnja brezposelnosti je nižja, kot je bila kadarkoli. Vendar je treba upoštevati dva kazalca. Prvi govori o tem, da so v strukturi zaposlenosti napredovali tisti, ki imajo nizko izobrazbo in so v glavnem, recimo, v gradbeništvu, v gostinstvu, njihova dodana vrednost je majhna. Imamo problem z mladimi do štiriindvajsetega leta in imamo problem s starejšimi od petdesetega leta. In, da ne bo nesporazumov, veliko tistih, ki so na novo dobili delovno mesto, prihaja iz drugih držav, kar 40%.

PRESEDENIK VLADE JANEZ JANŠA: No, tudi ta podatek ne drži. Brezposelnih mladih, do šestindvajsetega leta, je bilo leta 2004, 26%, danes jih je 16%.

LIDIJA HREN: Dobro. Ostanimo pri teh - da ne gremo zdaj preverjat vsako številko, mogoče kdaj v nadaljevanju - globalnih ocenah. Ob tem, gospod Janša, ko nizzate, predvsem uspehe in ko vi opozarjate, kot smo slišali, na nekatere pomanjkljivosti ali tudi napake, pa se mi zdi pomembno in nujno, da osrednjo pozornost nocojšnjega soočenja namenimo in da začnemo s problemom, ki se mi zdi globalen, ki bi lahko imel za bodočnost in za razvoj Slovenije tudi bistvene posledice. Govorimo seveda o koncentraciji kapitala, govorimo o menedžerskih odkupih, govorimo o t.i. tajkunih. Pri čemer ne gre samo za to, za ocene o velikem razslojevanju, o milijonarjih, ki so obogateli čez noč, temveč gre za nekaj težjega, večjega. Namreč za ocene, da se Slovenija nevarno približuje državi, ki jo bo kmalu obvladovalo pet ali deset družin, zelo bogatih družin. Ocene, da gre za veliko krizo sistema in seveda ocene, da je to nevarnost za demokracijo. Prvo vprašanje: »Zakaj so se nam zgodili tajkuni?«

PRESEDENIK VLADE JANEZ JANŠA: Predvsem zato, ker se je ta koncentracija kapitala dolgo časa dopuščala, ker regulatorni organi niso opravili svojega dela. Pa tudi zaradi tega, ker so bile nekatere zakonske rešitve namerno napisane tako, da se je nekaterim omogočalo, da so na lahek način prihajali do kapitala. Prej je gospod Pahor govoril o kapitalskih dobičkih, ki so se povečevali. Kadar je gospodarska rast, se tudi kapitalski dobički povečujejo, vendar so ti dobički danes obdavčeni. Dolga leta slovenske tranzicije so bili neobdavčeni. Seveda, tisti, ki je to vedel; tisti, ki je pustil kakšno luknjo v zakonu, je to izkoriščal. Mi smo se kot opozicija borili šest let za to, da smo tudi v Sloveniji končno obdavčili kapitalске dobičke. Mislim pa, da je ta vtis, kako v Sloveniji samo nekaj družin lahko obvladuje gospodarstvo in celotno sfero, nekoliko pretiran. Ta gospodarska rast, o kateri smo prej govorili in ki je

nesporno rekordna v zadnjih letih, je predvsem rezultat dobrega dela malih in srednjih podjetij. Na tisoče malih in srednjih podjetnikov, ki bi jim zelo težko rekli tajkuni. Gospodu Boscarolu bi nekdo zelo težko rekel tajkun. Problem je s tistimi, ki so prišli s prazno aktovko v družbena ali napol privatizirana podjetja, danes pa imajo na svojih računih, po desetih letih, desetine ali pa stotine milijard.

LIDIJA HREN: Enako vprašanje, gospod Pahor, zakaj so se zgodili tajkuni?

BORUT PAHOR: To ni sad tega mandata, je sad tudi prejšnjih mandatov. Vendar pa je treba vendarle povleči neko razliko, ki je zelo očitna. V prejšnjem mandatu sta bila, recimo, dva prevzema, v tem mandatu jih je bilo štiriindvajset. Zakaj se je to lahko zgodilo? Bila sta dva pomembna razloga. Najprej je bilo v poletju 2005 v pisarni predsednika vlade pomembno srečanje z gospodarstveniki, ki je dalo signal, da se da z usklajenim dogovorom prevzeti podjetje brez premije, brez transparentnega procesa prodaje. To se je tudi zgodilo in to asistenci predsednika vlade.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Gospod Pahor, ste bili vi zraven takrat?

BORUT PAHOR: Dovolj je bilo o tem povedanega in zapisanega...

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: In tudi argumentirano zavrnjeno.

BORUT PAHOR: ...da lahko verjamem, da se je takrat govorilo o prevzemu Mercatorja. Končni cilj je bil seveda časnik Delo. Drugi pomemben signal je bil, seveda, drugačen. Zakon o prevzemih je ob izteku devetdesetih let veljal stari. V tem mandatu je prišlo - na začetku tega - do spremembe zakona. Ta je veliko bolj velikodušno dajal možnost tistim, ki so imeli možnosti, da najamejo kredite in to storijo. Zaradi tega je tudi v tem mandatu prišlo do izpolnjevanja pogojev prevzemnikov, da so se zadolževali in s tem povečali tudi bruto zunanji dolg Slovenije, ki je danes višji od BDP v Sloveniji. Tako da lahko rečemo oboje - ves čas slovenske države imamo opravka s privatizacijo in s prodajo deležev državnega premoženja. Ampak, ta vlada je šele v zadnjem času poskušala storiti kakšen ukrep za to, da bi se spopadla s problemom gospodarskega kriminala.

LIDIJA HREN: Vaš odgovor?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta pravljica o nekem sestanku pri predsedniku vlade, kjer se je vse dogovorilo o prevzemih, je bila sicer nekajkrat zapisana. Bila je argumentirano zavrnjena. Ko sem jaz pozval tiste, ki so o tem govorili naj predložijo dokaze, so molčali. Zato bi rad, da se ne špekulira z dejstvi, ki ne samo, da niso dokazana, ampak so bila argumentirano zavrnjena. To, da je prihajalo do prevzemov tudi v zadnjih letih, seveda, ni zadeva brez zgodovine. To, da je nekdo prenesel delnice s parkirišč in s poštnih nabiralnikov, jih dal skupaj in šel v prevzem nekega podjetja, pomeni, da jih je nekoč tja moral spraviti, da je moral te delnice parkirat in da je moral naložiti kapital na poštne nabiralnike. Leta 2005, leta 2006 je bilo veliko teh stvari še nejasnih, ker Urad za varstvo konkurence in Agencija za trg vrednostnih papirjev - s kadri, ki so bili nastavljeni prej - enostavno nista javljala, da je karkoli narobe. Če se spomnimo zdaj nekih konkretnih imen, ti ljudje so trdili, da so samo menedžerji, da niso lastniki teh podjetij, da samo skrbijo za lastnino delničarjev. Imetje pa je bilo formalno pisano na neko gospo Raković, na podjetje, kot so Kolonel itn.. Nihče ni vedel, da so ti ljudje tam te deleže »poparkirali«. Potem pa, ko se regulatorni organi začeli delovati, ko je prišlo do kadrovskega menjav - zaradi katerih smo bili obtoženi, da delamo kadrovske cunami - pa so te stvari prišle na dan, ker so organi zahtevali poročila, ker so zahtevali dokazilo o lastništvu, ker so zahtevali izpolnjevanje pogojev za obvladovanje določenih podjetij. Takrat so prišli s podatki na dan in takrat so se začeli dogajati prevzemi, ker niso mogli imeti več teh deležev parkiranih.

LIDIJA HREN: Samo podvprašanje, vi ste sprejeli Zakon o prevzemih sredi leta 2006. Ali ni bilo to prepozno? Sprejemate ta del odgovornosti, da če bi takoj ob začetku mandata sprožili delo nadzornih institucij - tudi, mogoče z zamenjavami in spremembo zakonodaje - da bi bilo mogoče drugače?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Če bi mi vedeli, da je toliko deležev pomembnih slovenskih podjetij »poparkiranih« posredno na lastniška imena tistih, ki so trdili, da niso lastniki, potem bi seveda sprožili vse tisto, kar je potrebno. Če pa nečesa ne veš, tudi ne moreš ukrepati. Problem je tudi v tem, da so nekatere funkcije pri nas zaščitene. Ti lahko zamenjaš direktorja Urada za varstvo konkurence ali Agencije za trg vrednostnih papirjev samo, ko se mu izteče mandat ali če naredi kaznivo dejanje, za katerega je pravnomočno obsojen. To pa se pri nas v petih letih teoretično ne zgodi ob tej hitrosti sodnih postopkov. Torej so bili nedotakljivi in so, pač, eden je sam odstopil, enemu pa se je iztekel mandat. Do takrat pa enostavno teh podatkov ni bilo. Bile so špekulacije, bili so časopisni zapisi, ni pa bilo nobenih dokazov.

LIDIJA HREN: Dobro.

BORUT PAHOR: Da ne bo nesporazumov o Zakonu o prevzemu. Mi smo imeli prvi zakon o prevzemih iz poletja leta '97. Ta je veljal do leta 2006, ko se je vlada odločila spremeniti nekatere pogoje. Eden izmed pogojev je omogočal lažje zadolževanje. Takrat - to je bil tisti drugi signal, o katerem sem prej govoril - so menedžerji dobili v bistvu zeleno luč za to, da prevzemajo podjetja. Marsikateri od njih tudi po sporni poti. Tukaj se verjetno s predsednikom strinjava, da zakonodaja vse od osamosvojitve naprej ni bila perfektna. Ali je bila namerno slabo napisana ali je bila površna zaradi malomarnosti, danes jaz to težko ocenjujem. Vsekakor je omogočila, da je skupina ljudi na sporen način prišla v kratkem času do velikega premoženja, kar seveda iritira veliko večino ljudi, ki morajo za svojo plačo trdo delat. Seveda, diskusija o tajkunih - gre za izraz, ki ga ne pozna kazensko pravo - se je seveda krasno usedla v ta humus socialne frustracije. Zato je danes še kako potrebno diskutirati o tem fenomenu. Jaz bi rad rekel eno stvar. Kar se Socialnih demokratov tiče, naj ne bo nobenega dvoma o eni zadevi, če bomo dobili mandat za sestavo te vlade in bomo prevzeli odgovornost v naslednjih štirih letih, bomo z vsemi možnimi ukrepi, ki smo jih zapisali v programu, storili vse za to, da se bo gospodarski kriminal uspešno preganjal.

LIDIJA HREN: Dobro.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Samo, da končamo to zgodbo... Če ostanemo pri tej tezi, ki ste jo ravno kar povedali, da je zakonodaja to omogočila, potem ne boste preganjali nikogar, ker je bilo vse zakonito.

BORUT PAHOR: To je eden od problemov.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, ne. Jaz trdim, da zakonodaja tega ni omogočala. Bile so določene luknje, ki bi jih bilo treba prej zapolnit, vendar pa je Slovenija tam konec devetdesetih let prejšnjega stoletja dobila dokaj zaokroženo gospodarsko zakonodajo. Ni bil problem te zakonodaje, nekatera je celo zelo restriktivna. Recimo, v zakonu piše, da kazniva dejanja iz naslova divje privatizacije ne zastarajo - nikoli. To je bilo sprejeto že v devetdesetih letih in to še vedno velja. Problem je bil, da se zakonodaja ni izvajala, da regulatorni organi niso delali tisto, kar bi morali. Šele zdaj so začeli delovati - v tem mandatu - in morajo s tem delom nadaljevat, čeprav slišim, da bi jih nekateri radi ukinili. Na tej podlagi je te stvari možno sankcionirati.

LIDIJA HREN: Dobro.

BORUT PAHOR: Počasi.

LIDIJA HREN: Samo še stavek.

BORUT PAHOR: Počasi.

LIDIJA HREN: Samo še stavek. Kdo je torej bolj odgovoren? Prejšnje oblasti, prejšnje vlade ali vaša vlada? Se da to razmejiti?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Staro reklo pravi: »sledi denarju«. Poglejte, kam spadajo tisti, ki so pred desetimi leti prišli s praznimi aktovkami v določena podjetja, danes so pa lastniki. V članstvu Slovenske demokratske stranke ni nikogar. Mislim, da ni nikogar v članstvu Nove Slovenije, dvomim, da jih je zelo veliko v Slovenski ljudski stranki, čeprav se ji to stalno pripisuje.

LIDIJA HREN: Dobro.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: In mislim, da tudi v DeSUS ni nikogar.

LIDIJA HREN: Odgovornost, kdo je bolj odgovoren?

BORUT PAHOR: Samo hipec. Zelo zgodaj se je začelo v tej diskusiji govoriti o »naših in vaših«. To je eden od problemov slovenske politike, ampak o tem se bomo verjetno pogovarjali kasneje.

LIDIJA HREN: Prejšnje vlade, sedanje vlade?

BORUT PAHOR: Kaj?

LIDIJA HREN: Na katerih vladah je večja odgovornost - če lahko razmejite - za proces »tajkunizacije«?

BORUT PAHOR: Jaz mislim, da je ta vlada z razgradnjo instrumentov pravne države, s tem, ko so se dajale izjave pomembnih politikov, ne da bi bilo to primerno. Tudi, če se je predsednik vlade odločil, kar je prav, da bo storil vse, kar je v njegovi pristojnosti, pristojnosti njegove vlade, da bo spodbudil organe pregona, da bodo gospodarski kriminal preganjali uspešneje, verjetno ni bilo potrebno omenjati imen. To je mogoče oviralo uspešnejšo preiskavo. Poskušalo se je diskvalificirati nekatere organe. Ko sem prej rekel »počasi«, gospod predsednik, smo mar mi predlagali ukinitvev protikorupcijske komisije gospoda Draga Kosa? Ne, to ste storili vi. Predlagamo mi ukinitvev kakšnega od regulatornih organov? Ne! Samo predlagamo, da jih umaknemo iz področja nadzora vlade, pod Banko Slovenije in da lahko neodvisno od politike opravljajo svoje delo.

LIDIJA HREN: Gospod Pahor, prosim vas za vprašanje odgovornosti. Razmejite jo prosim, prejšnje vlade, sedanje vlade. Kdo bolj, kdo več, kdo največ?

BORUT PAHOR: No, če vzamemo število prevzemov, potem se je v tem mandatu zgodilo teh prevzemov štiriindvajset.

LIDIJA HREN: Ne, za celoten proces »tajkunizacije« gre.

BORUT PAHOR: Jaz mislim, da je dosegla vrhunec v tem mandatu in da se je ob koncu tega mandata zbudila vsa politika. Upajmo, upam, da ima gospod predsednik vlade prav, ko pravi, da je teh sivih con malo. Jaz mislim, da jih je preveč. Ampak, če jih je res malo, potem ni drugega, kot da pristojni organi, tožilstvo, policija in drugi, opravijo svoje delo in da dobi kakšna stvar epilog z pravnomočno sodbo. V tem mandatu se nobena stvar ni končala s pravnomočno sodbo. V prejšnjem pa v dveh primerih.

LIDIJA HREN: Odgovor?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vsi vemo, da je sodna veja oblasti neodvisna, ni odvisna od mandata vlade ali določene koalicije ali državnega zbora. Ko gre za pravnomočne sodbe je treba nasloviti te očitke drugam. Kar se tiče protikorupcijske komisije, je ta koalicija na začetku mandata dejala, da ne bo ustanavljala niti podpirala organov, ki nimajo realnih pristojnosti, ampak da bo

usposobila in dala popolnoma neodvisnost organom, ki imajo realne pristojnosti. Se pravi, policiji, kriminalistični službi, tožilstvu itn.. Protikorupcijska komisija v teh zadnjih letih ni obravnavala niti enega resnega korupcijskega primera. Ukvarja se z lokalnimi župani, z različnimi manjšimi problemi - recimo, z gradbenim lobijem se ni nikoli ukvarjala. Nobenega takšnega primera ni bilo.

BORUT PAHOR: Predsednik vlade, a lahko rečete, da ste se s problemom gospodarskega kriminala, klientelizma, uspešno ukvarjali od začetka tega mandata? Ali pa drži moja teza, da ste ta problem podcenili? Delno ste želeli tudi vplivati na poslovne tokove, se vanje politično mešali. Šele potem, ko je postalo jasno, da to ogroža zdravo tkivo te družbe, pa ste se postavili - bom rekel - na čelo tistih, ki so proti gospodarskemu kriminalu. Se motim ali imam prav?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V glavnem se motite, kajti dejstvo je, da nečesa, česar ne veš, ne moreš oceniti. Mi nismo poznali število parkirišč, nismo vedeli, da imajo posamezniki...

BORUT PAHOR: To bi veljalo tudi za prejšnje vlade.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V času prejšnjih vlad se je na teh parkiriščih denar in so se deleži zbirali, zato ker organi niso delovali. Ta vlada je napisala v svoj program to kot eno od priorit. Vendar, kaj smo dobili v roke leta 2005? Kriminalistično službo s kadrovske podhranjenostjo, z ljudmi, ki se še nikoli niso ukvarjali z gospodarskim kriminalom. Torej, treba je bilo usposobit te službe. Dobili smo tožilstvo, ki ga je v prejšnjem mandatu vodila generalna državna tožilka, ki je javno izjavila, da vsaka velika svinjarija še ni kaznivo dejanje in njeni podrejeni so delali v skladu s tem. In preden so bili organi reformirani je nekaj časa trajalo in to smo tudi pošteno povedali.

LIDIJA HREN: Dobro. Jaz bom zdaj, spoštovana gosta, vrnila razpravo k procesu tajkunizacije, ker se mi zdi, res bistveno, da slišimo tukaj vajina stališča in tukaj soočenje in tukaj vajine premisleke - tudi kasneje rešitve in neko vizijo, kam bo šel ta razvoj. Nadaljujmo z vprašanjem kam vse sega moč teh tajkunov, teh menedžerjev? Vemo za medije, vemo za enega lastnika, ki obvladuje 60% časopisnega trga. Ali je že upravičen strah, mogoče, da so prišli že tudi do policije, do pravosodja? Gospod Pahor?

BORUT PAHOR: V vsakem primeru predaleč. Jaz mislim, da je za neko zdravo družbeno življenje, zlasti tako majhne skupnosti, kot je Slovenija, pomembno, da je vpliv, tudi bogatih ljudi, ki so sestavni del neke tržne družbe, če smem tako reči, omejen.

LIDIJA HREN: Policija, pravosodje, drugi podsistemi?

BORUT PAHOR: Jaz mislim, da je.

LIDIJA HREN: Kje bi vi ocenili, da so že predaleč?

BORUT PAHOR: Mislite njihov vpliv v to?

LIDIJA HREN: Vpliv in moč.

BORUT PAHOR: Jaz to težko ocenjujem. Vem pa, da je potrebno policijo, tožilstvo, organe nadzora, poseben urad za boj proti korupciji okrepiti in mu dati vso politično podporo, da opravi svoje delo.

LIDIJA HREN: Dobro. Kako daleč je moč?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, ta vpliv je bil zelo daleč. Spomnite se, da smo našli tožilca, ki je imel v omari 250 ali koliko založenih spisov v času prejšnjih mandatov. Spomnite se, da smo našli nekega predstojnika pomembne policijske uprave, ki je imel približno toliko spisov tudi založenih, s področja gospodarskega kriminala. Torej, stvari so šle zelo daleč. Vendar se to v zadnjih letih čisti.

BORUT PAHOR: Ampak, jaz se ne bi obtoževal naprej. Dejstvo je, da je prišlo - na tak ali drugačen način - do nekega konsenza.

LIDIJA HREN: Med kom in kom?

BORUT PAHOR: Mislim, da do družbenega konsenza - da je ena od slabih plati zgodbe o uspehu v Sloveniji ta, da je socialno razslojevanje prineslo, naplavilo tudi nekaj zelo bogatih ljudi, ki so - za to obstaja sum, jaz nisem dolžan da ga potrdim ali ovržem - prišli do tega bogastva na protipraven način. Vera v pravno državo in vera v to, da lahko od nas ustvari s svojim znanjem in delom za svoje življenje, se bo vrnila, če bodo ti ljudje sankcionirani. Ta konsenz, se mi zdi, da je ta hip vzpostavljen.

LIDIJA HREN: Dobro. Poglejte, naslednje vprašanje, ki se mi zdi pa tudi za to temo bistveno. Koliko proces tajkunizacije že načenja sistem vrednot? Etiko, moralo te družbe?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Sistem vrednot je bil - ne samo, da je bil ogrožen - ampak se je proces stopnjeval. Izjava, ki sem jo prej citiral, da nekdo, ki bi moral kriminal prvenstveno preganjat reče, da vsaka velika svinjarija še ni kaznivo dejanje, kaže na neko visoko stopnjo degradacije določenih vrednot. Tega, da se v družbi več ne ve kaj je prav in kaj je narobe. Mi imamo državo, mi imamo pravni sistem ravno zato, da sankcionira velike svinjarije. Zato, da jih preganja. Drugače je - če delamo tukaj razliko - je to velik problem. Še večji problem pa je, da se mirno dopušča, da se v javnih občilih stvari - ki so eklatantno napačne, ki so moralno sporne, ko gre za gospodarski kriminal in korupcijo - enostavno opravičuje. Vsak, ki napade vlado, je dobrodošel, ne glede na to kaj počne. Star italijanski pregovor pravi: »Mafijski časopisi ne bodo nikoli pisali o mafiji.« In mi smo zelo blizu tega.

LIDIJA HREN: Ali že govorimo o razpadu vrednot?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Stvari, o katerih govorim, prispevajo k temu, da se tukaj meja med tistim, kar je prav in kaj je narobe, briše. Šola, družina, javna občila, so tisti mediji oziroma so tisti, ki na nek način, vzgajajo. Če samo dodam en primer, ker sem prej omenil gospoda Boscarola. Ko je gospod Boscarol, kot uspešen podjetnik, ki je sam prišel do svojega bogastva in premoženja s svojimi patenti, pred nekaj tedni dobil NASA nagrado za svoje ultra-lahko letalo, je osrednji slovenski časopis to objavil nekje na tretji ali na četrti strani spodaj, zelo skrito. Zato, ker so tam neki drugi interesi - ne da se poudarja tisto, kar je dobro, ampak tisto, kar nekomu koristi. In to, to je naš problem. Jaz mislim, da je to enak problem za Socialne demokrate, kot za Slovensko demokrasko stranko.

BORUT PAHOR: To je res, ampak med nama je ena pomembna razlika, gospod predsednik. Ta razlika je v tem, da imava različen odnos do pravice politika ali pa do dolžnosti, da se javno izreka o nekaterih stvareh. Mene ne boste nikoli slišali in me niste slišali, da bi se izrekel, recimo, o medijskem prostoru. Svoboda tiska je vrednota - prej smo govorili, ali razpada nek sistem vrednot - in jaz se o tem, ali sem zadovoljen z nekim časopisom ali ne, ne bom javno izrekal. Prav tako se kot politik ne bom javno izrekal ali je nekdo kriminallec ali ne in ga mora pred parlamentom čakati policija, da ga aretira. Tukaj sva si nekoliko različna. Jaz mislim, da mora biti na eni strani predsednik vlade odločen, da spodbudi vse, kar je v okviru njegove pristojnosti, da se preganja gospodarski kriminal in korupcija, da obstoji svoboda tiska, ampak, da se v javnosti vzdrži vseh izjav, ki bi lahko delovale kot pritisk - bodisi na organe pregona ali pa na tisk.

LIDIJA HREN: Dobro, kratek odgovor prosim, pa skozi ta ovinek spet nazaj k naši temi.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz bi vprašal gospoda Pahorja, kdaj sem jaz nekoga označil za kriminalca, ki mu je to dokazano? Eno samo ime, če mi, prosim, pove.

BORUT PAHOR: Vi se spomnite, da ste besedo tajkun prinesli v slovenski politični prostor konec leta 2007. Ob koncu vašega govora, pri glasovanju o zaupnici - ki ni bila potrebna, za potrebe države gotovo ne, dobro jo je izkoristila vaša stranka, vse čestitke - pa ste omenjali, da se bo vlada resno lotila boja z tajkunsko-političnimi navezavami ali nekaj takega.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No in kje je kakšno ime?

BORUT PAHOR: No, in takrat ste – kasneje - omenjali ljudi. V enem od intervjujev ste govorili o Pivovarni Laško in ta pivovarna ima verjetno nekega lastnika. Na ta način...

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vi ga zelo dobro poznate, saj je bil vaš član.

BORUT PAHOR: Gotovo. Tudi razšla sva se ravno zaradi vašega nastopa. Jaz sem mislil, da ni moja pravica, niti dolžnost, da ga branim pred očitki, ki so stvar pravnih instrumentov pravne države.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Da ne bo nesporazuma, jaz se s tem strinjam. Ni stvar politika, da sodi - da reče komu, da je naredil kaznivo dejanje in da zato mora biti obsojen. To ni stvar politike. To se je dogajalo včasih, jaz sem bil sam žrtev takšne politike. Zato se strinjam s tem, da je tukaj neka meja, ki se ne sme prestopiti. Kar se pa medijev tiče, pa je stvar naslednja. V državi, kjer je medijska svoboda, kjer vlada svoboda govora, kjer te ne sodijo za to, če nekaj kritičnega napišeš - kar se je dogajalo pred dvajsetimi leti - je ne samo dovoljeno, ampak je - mislim, da je zaželeno - govoriti tudi o medijih. Ne vem zakaj se v državi, kjer vlada svoboda govora, ne bi smelo govoriti o medijih. In kar se tega tiče - da si bomo popolnoma na jasnem - ob vseh teh polemikah smo mi zelo jasno povedali: »To, kar se zdaj dogaja, ko je neka druga vlada, ki je zelo kritizirana - nekateri časopisi so sami naredili raziskave o tem, koliko kritičnega se napiše o tej vladi in koliko se je kritično pisalo o vladah prej - to stanje zdaj bolj normalno. To, da mediji kritizirajo vlado, je normalno. To se dogaja v vseh demokracijah. Nenormalno je, da večinski mediji kritizirajo opozicijo – to, kar se je dogajalo leta 2004. Tisto stanje ni bilo normalno.«

BORUT PAHOR: Jaz se bom teh izjav, o tem, kaj se dogaja z medijskim prostorom, vzdržal, ker niso v pristojnosti politika.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Česa se bojite?

LIDIJA HREN: Ostanimo pri kratkem vprašanju, prosim vas.

BORUT PAHOR: Ker bi to lahko delovalo kot pritisk na svobodo teh medijev. Imeli ste peticijo novinarjev pred enim letom, ki je dala jasno sporočilo glede domnevnih posegov politike v njihovo svobodo.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ampak danes, ko je večina teh novinarjev, ki so to napisali, zaposlenih v medijih, katerih lastnik je - kot ste sami rekli - tajkun, ni nobene peticije. Se pravi, gre za nek interes kapitala, ki je tukaj očitno legitimen.

LIDIJA HREN: Dobro, kratko vprašanje. Ali so moralno sporni - po vašem mnenju, gospod Pahor - samo tisti menedžerski odkupi in torej tisti t.i. tajkuni, ki so do tega premoženja prišli z različnimi špekulacijami, mahinacijami in ki so zdaj tudi v postopku nadzornih inštitucij? Ali tudi tisti, ki so, recimo, prišli do premoženja v skladu s takratno zakonodajo?

BORUT PAHOR: Zdi se mi, da je problem soditi o moralni. Treba je soditi o tem ali je zakonodaja dovolj jasna, da lahko odgovorimo na vaše vprašanje. So krivi ali niso krivi? Na to vprašanje odgovorijo sodne instance.

LIDIJA HREN: Če niso kršili takratne zakonodaje, za katero smo na začetku slišali?

BORUT PAHOR: Potem je kriva politika, ki je tako zakonodajo napisala in mora prevzeti vso odgovornost. Če je napisala zakonodajo, ki je dopuščala, da je nek posameznik v kratkem času zelo hitro obogatel in to na špekulativen način - večina ljudi bi temu rekla na nemoralen način - potem je, seveda, kriva politika.

LIDIJA HREN: Oni so obogateli legalno. Ali so za vas, v vaših očeh, moralno sporni? So ta dejanja moralno sporna ali ne?

BORUT PAHOR: So.

LIDIJA HREN: In v vaših?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tukaj smo ponovno slišali, da je kriva zakonodaja. Ni kriva zakonodaja. Poglejte, dva ključna nadzorna organa, Urad za varstvo konkurence in Agencija za trg vrednostnih papirjev, pod novim vodstvom delujeta, odkrivata parkirišča, silita k normalnemu in »fair« obnašanju na trgu. Ob isti zakonodaji prejšnje vodstvo obeh teh organov nista naredili nič. Obe vodstvi nista naredili nič. Se pravi, je vprašanje tudi, ko gre za kadrovsko politiko.

LIDIJA HREN: Da slišimo še vaš odgovor, prosim? Ali so vsi t.i. tajkuni s svojimi menedžerskimi odkupi, na osnovi katerih so obogateli, za vas moralno sporni, ali samo tisti, ki so delali v nasprotju s takratnimi pravili?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V tem vprašanju je nekaj pojmov pomešanih. Ni vsak moralno sporen, ki je obogatel.

LIDIJA HREN: Ki je obogatel na način menedžerskih odkupov, kot ga razumemo zdaj - s pomočjo kreditov, na osnovi zastave delnic ciljnega, prevzema podjetja?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zame je to moralno sporno. Jaz sem to povedal in ta vlada je to - ne samo, da je rekla, da je to moralno sporno - tudi sankcionirala z zakonodajo, ki to omejuje oziroma tega ne dopušča več.

BORUT PAHOR: Ampak zame je bistveno, da se tukaj politiki - javnost ima vso pravico, da se sprašuje tudi po morali - zavedamo odgovornosti, da je potrebno zakone pisati tako, da bodo nedvoumni, da bodo pravila veljala za vse enako, da bo jasno, po katerih se igra in kdor jih krši, da bo sankcioniran.

LIDIJA HREN: Dobro. Gospod Pahor, bomo tukaj nadaljevali. Ko poudarjate: »Odgovorna je bila politika.« - politika so tudi stranke, ali predvsem stranke. Katera stranka je, torej, zaščitnica tajkunov? O tem so velike polemike. Nekateri menijo, da je to - zaradi sorodstvenih vezi direktorja Boška Šrota in predsednika SLS – Slovenska ljudska stranka. Nekateri menijo, da je to vaša stranka - da je zadaj tudi Kučanov Forum 21. Drugi so prepričani, da ste si vi poskušali zagotoviti svojo gospodarsko elito na začetku mandata, pa vam to ni uspelo. Katera stranka je torej tista v ozadju?

BORUT PAHOR: Zame bo to ostalo vprašanje brez odgovora še nekaj časa. Jaz sem bil celo predsednik državnega zbora v prejšnjem mandatu. Torej, predsednik zakonodajnega telesa, ki je sprejemalo zakone in moja odgovornost v tem smislu je velika. Ali je bil v prejšnjem zakonu sprejet kakšen zakon zanalašč tako, da je bil pisan komu na roke? Ali je bil tako pripravljen zaradi malomarnosti? To vprašanje zame ostaja odprto. Vam bi pa rad nekaj povedal. Ne jaz, ne moji sodelavci - vsaj, kolikor je meni znano - niso želeli ali pa niso sodelovali pri tem, da bi bili ti zakoni nalašč pisani tako, da bi kdo z njimi obogatel.

LIDIJA HREN: Katera stranka? Imamo stranko, ki jo lahko označimo kot zaščitnico ali vsaj, kot v ozadju, zaslombi, ali kakor koli, podporniku teh menedžerskih odkupov in ključnih ljudi, ki so obogateli?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ve se kdaj so bili kakšni zakoni sprejeti in ve se kdaj se je ukrepalo in kdaj se ni ukrepalo. Jaz še enkrat ponavljam - problem neustrezne zakonodaje je bil v Sloveniji več ali manj rešen ob prehodu v novo tisočletje - že v času prejšnjih vlad. Z dnem, ko je začel veljati zakon, ki je ponovno obdavčil kapitalske dobičke - in to se je zgodilo ne pod našo vlado, ampak že prej - na naše vztrajanje, ko smo bili takrat v opoziciji se je ta zgodba nekako končala. Potem se je začela druga zgodba. To pa je zgodba o nedelovanju tistih organov, ki bi morali sankcionirati izvajanje teh zakonov.

LIDIJA HREN: Kaj pa stranke?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, veste katere stranke so to dopuščale.

LIDIJA HREN: Ne ve se, katere?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Veste katera stranka je imenovala, recimo, gospoda Plahutnika, veste katera stranka je bila na oblasti...

BORUT PAHOR: Katera?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: ...ko so imenovali gospoda Boraka.

LIDIJA HREN: LDS mislite?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: In Socialni demokrati. To je bila koalicija v prejšnjem mandatu.

BORUT PAHOR: Gospod predsednik, jaz ne bežim od odgovornosti za to, kar sem jaz in kar so moji sodelavci v poslanski skupini storili v parlamentu in naši ministri v vladi. Ampak naj vam povem eno statistiko, ki ni nepomembna. Vi imate v sedanji vladni koaliciji dve stranki, ki sta bili dlje časa na oblasti kot Socialni demokrati. To je DeSUS in Slovenska ljudska stranka. Jaz jih nič ne obtožujem, samo spominjam, da sodelujete s strankama, ki sta bili ves ta čas na oblasti. Mi smo bili na oblasti sedem let, večino časa smo preživel v opoziciji. Tudi, ko smo bili na oblasti, žal, naša moč ni bila dovolj velika, da bi lahko spremenili neke stvari. Zdaj pa upam, da bomo dobili mandat, da bomo Socialni demokrati z našo politiko, z našo koncepcijo, nekoliko spremenili smer razvoja te države.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ko smo opravili te menjave na čelu obeh regulatornih inštitucij, ki zdaj delujeta, smo bili zelo napadeni s strani vaše poslanske skupine v parlamentu, tako da si bomo glede tega na jasnem. Kar se tiče pa gospodarske elite, pa jaz ne bi rad, da tukaj ostane nek vtis, kot da midva govoriva o tem, da je celotna slovenska gospodarska elita korumpirana, da gre za neko zbirko tajkunov itn. Ne, še enkrat ponavljam - 95% odstotkov tega, kar Slovenija ustvari, ali pa, kar slovensko gospodarstvo ustvari, ustvarijo mala in srednja podjetja, kjer ne boste našli nobenega, ki je obogatel čez noč, ampak so prišli do tega kar imajo, s trdim delom. V Slovenski demokratični stranki je del te gospodarske elite, nekaj dobrih podjetnikov tudi kandidira na naši listi. Jaz mislim, da je tako tudi drugod. Torej, tisto kar – zato, da ne bomo govorili samo o tem, kako je vse črno - je bilo dobro na tej zadnji izredni seji, kjer smo obravnavali te probleme, je dejstvo, da ni bilo nobene parlamentarne stranke, ki bi se - vsaj formalno - postavila v bran takšnemu ravnanju. Bile so obtožbe kdo je manj naredil, kdo je več naredil, kdo je bolj odgovoren, kdo je manj odgovoren, ampak nihče pa tega ni podprl. To je velik korak naprej, glede na nekatere razprave v prejšnjih mandatih.

BORUT PAHOR: No, ker ste vi nekoliko pohvali nas, pa naj še mi malo pohvalimo vas. To je, kar ste rekli glede bogatih ljudi ali pa tistih, ki so uspeli - ker, kaj si pa želimo v tej Sloveniji kot to, da ljudje

uspejo - da s svojim uspehom postanejo tudi zelo bogati. Če so to postali po pravilih, je to v redu. Vi ste sami rekli, da je večina takih, ki je to postala po pravilih. Zakaj ste potem lani novembra čutili potrebo, da ste ob finalu glasovanja o zaupnici poudarili pa prav boj proti tajkunom? Namesto, da bi rekli: »Imamo pa tudi primere gospodarskega kriminala, s katerimi se tudi mi spopadamo manj uspešno kot si želimo in bi vzpodbudili regulatorne in druge institucije, da bi opravile svoje delo.« - ne pa, da ste pravzaprav z nekim izrazom, ki je podoben »udbomafiji«, začeli neko pravzaprav politično debato, ki ima manj uspeha, kot bi ga lahko imela, če bi se vlada resneje lotila boja zoper gospodarski kriminal.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tajkun ni izraz, ki bi ga jaz uvedel v besednjak. To obstaja že najbrž že kakšno stoletje, uporablja se vedno v takih besednih zvezah. In ko gre za lansko jesen je bil to nek poseben čas, ko so nekateri organi - kjer so bile kadrovske menjave - začeli delovati in so se začela odkrivat parkirišča. In se je pokazalo kdo v Sloveniji dejansko obvlada, ne celotno gospodarstvo, ampak en del gospodarstva, obvlada pa skoraj celoten medijski prostor.

BORUT PAHOR: Ampak tukaj bi midva ravnala različno. Jaz bi bil takrat tiho, bi samo vzpodbudil pristojne, da dobro opravijo svoje delo, ne pa, da bi razglasil vojno in v bistvu opozoril tiste, ki so verjetno naslovniki te diskusije, da morajo ukrepat v svoj prid. Mislim, da je bila tukaj storjena napaka.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mislite?

BORUT PAHOR: Mimogrede, verjetno poznate akcijo »Strelec« v okviru kriminalistične policije v sredini devetdesetih let. Takrat je policija spisala 500 kriminalističnih ovadb zoper gospodarski kriminal. Boj zoper gospodarski kriminal se ni začel z vašo vlado, ampak jaz pozdravljam ukrepe sleherne vlade, ki bo pripeljala do tega, da ljudje ne bodo mogli protipravno obogateti. Pika!

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Samo to ni bila policija, to je bila Služba družbenega knjigovodstva, ki je vložila preko 700 ovadb za gospodarski kriminal divjega lastninjenja, vendar so jo ali pa ste jo - ker deloma je bila takrat vaša stranka v vladi - razpustili. In se ni s tem enostavno nič zgodilo. Kar se tiče pa tega, da bi bili tiho - dejansko, politika je bila tiho in je to dopuščala. Lahko bi ukrepala.

LIDIJA HREN: Jaz imam ravno, spoštovana gosta, na to, kar pravite gospod Pahor. Kako bi vi ravnali v tem primeru, če bi bili takrat na mestu predsednika vlade v parlamentu? Kratko vprašanje. Gre za to, da ga bom postavila vsakemu eno in to posamezno. Namreč, veliko ugibanj je okrog vašega ravnanja, gospod Janez Janša, v zvezi z Igorjem Bavčarjem. Podobne postopke je izpeljal oziroma namerava izpeljati - po dosedanjih odkritjih - kot Boško Šrot v Pivovarni Laško. Prav tako je v pregledu teh nadzornih institucij. Za razliko od polemike z gospodom Šrotom se nikoli še niste opredelili do teh potez gospoda Bavčarja, kot vašega nekdanjega soborca v osamosvojitvi, prijatelja itn.. Kratko vprašanje: »Ali je torej gospod Bavčar v vaših očeh delal moralno sporne postopke in je torej tudi tajkun?«

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ko gre za njegova sedanja ravnanja, je on enak pred zakonom - tako kot jaz, vi ali kdor koli drug ali Boško Šrot. Njegova dejanja so ravno toliko sporna kot od vseh, če so enaka.

LIDIJA HREN: Ali je tajkun ali ni, po vašem mnenju?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz nisem še za nobenega - z imenom in priimkom - dejal, da je, kot je prej rekel gospod Pahor, kriv. Jaz sem tudi takrat, na tisti seji, govoril o pojavih. Ampak, da zaključiva to z gospodom Bavčarjem. To, kar je gospod Bavčar naredil v času osamosvojitve, je bilo veliko delo. On je bil eden od ključnih ljudi slovenske osamosvojitve in jaz sem mu vedno priznal zasluge za to - kot jih bom priznal dr. Drnovšku ali Milanu Kučanu. Če pa zdaj počne kaj narobe, je pa to enako sporno in ko gre za poskuse lastninjenja v Istrabenzu, je - po mojem mnenju - sporno.

LIDIJA HREN: Dobro.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vendar pa predlagam, da to vprašate predsednico njegove stranke, gospo Kresalovo, ker je gospod Bavčar član Liberalne demokracije.

LIDIJA HREN: Dobro. Gospod Pahor, podobno vprašanje kako ste ravnali. Pri vas so ugibanja povezana s Pivovarno Laško oziroma direktorjem, že omenjenim gospodom Boškom Šrotom, in vašim obiskom znane prireditve »Pivo in cvetje«. Kjer mnogi prepoznavajo to vašo potezo kot podporo Bošku Šrotu, kot človeku, ki velja v slovenski javnosti za najbogatejšega t.i. tajkuna. Je tudi v kazenskih postopkih, vložene so kazenske ovadbe. Ste se vi zavedali, da bi to lahko se razumelo kot vaša podpora, kot podelitev legitimnosti njegovim postopkom?

BORUT PAHOR: Ne, ker tudi ne verjamem, da je.

LIDIJA HREN: Ste šli namenoma? Ste morali, mogoče, iti.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vsako leto grem.

LIDIJA HREN: Ali ste mogoče morali, glede na to - to so tudi ugibanja seveda - da je gospod Šrot uredniku Dela naročil vašo favorizacijo med volitvami in ne Janševo?

BORUT PAHOR: Poglejte, če bi imel kakršnokoli slabo vest, bi se zapeljal mimo prireditve. Prav verjetno je bilo, da se bova z gospodom Šrotom srečala. Midva sva se politično razšla zaradi znanih diskusij o tajkuni in njegovi premisi oziroma pogledu na to, kako bi se morala stranka odzvati na to, da se ga njega - oziroma uspešne gospodarstvenike, kot je zapisal - zaščiti. Jaz se s tem nisem strinjal. Napisal sem posebno deklaracijo, v kateri sva se razšla in si razčistila pojme. Ali je bilo danes ob otvoritvi klinike slikanje ministrice v vladi Janeza Janše z gospodom Zidarjem sporno? Je bilo s tem kaj narobe? Je bilo s tem kaj sporočeno javnosti? Ne. Tudi moje fotografiranje z njim je bilo pač posledica dejstva, da sva se sestala, izmenjala nekaj besed in šla vsak svojo pot?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Tukaj je ena mala razlika. Ministrica je bila uradno na dogodku, kjer je bila dolžna prevzeti in preveriti ali so bila dela izvršena do roka. Ona ni prišla na »Pivo in cvetje«

BORUT PAHOR: Pa saj sem bil tudi jaz uradno na dogodku, ki ga obiščem vsako leto. In če tam srečam nekoga, s katerim sem se politično razšel, gospod predsednik...?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Prvič slišim, da gre nekdo uradno na »Pivo in cvetje«?

BORUT PAHOR: Jaz grem na prireditve, kjer me ljudje povabijo. Grem. To štejem kot del moje službe, ljudje radi vidijo, da se - to sami veste - politiki odzovemo na njihova vabila in jaz tudi rad med ljudi grem. To ni edina prireditev, na katero grem?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Če mene vprašate, če je to sporno ali ne, jaz sem velikokrat v situacijah, ko sem srečal ljudi, ki jih ne bi rad srečal. Verjamem, da tudi drugi pridejo v to situacijo in da se je takrat pač treba obnašati vljudno. Torej, iz tega ne delam nobenih velikih zaključkov. Bolj se mi zdi problematično dejstvo, da pravite, da ste se s to osebo razšli zaradi neke polemike. Jaz mislim, da bi se morala vsaka stranka raziti z nekom, za katerega se ugotovi, da je naenkrat postal lastnik enega podjetja v vrednosti, ne vem, sto, dvesto milijonov evrov ali pa milijardo evrov, še eno leto prej pa je trdil, da nima nobenega deleža.

BORUT PAHOR: Gospod predsednik, tukaj bom ponovil vaše besede. Če bi jaz to vedel prej, bi verjetno to pri meni imelo nekatere posledice za moja ravnanja.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To se ve leto in pol.

BORUT PAHOR: Jaz tega nisem vedel.

LIDIJA HREN: Dobro, zdaj pa, spoštovana gosta, da zaključimo to temo in seveda to z vprašanjem: »Kako naprej oziroma ali smo na neki prelomnici ta hip, kjer mora politika najti odgovore na ta vprašanja, kako razvoj naprej, kako nevtralizirati vpliv in moč, izhajajoč iz tega bogatenja, menedžerskih odkupov, teh tako imenovanih tajkunov in tu se mi zdi vajin razmislek in vaše današnje sporočilo zelo pomembno, s kakšno vizijo bosta stvari v tej državi peljala naprej, da se bodo ti monopoli, da se bodo recimo ta moč in vpliv na nek način razgradila? Zdaj veliko govorimo o tajkunih in slišali smo, da je parlament sprejel tudi zakon, naročil vladi, da naj preuči možnost razveljavitve pogodb. Po drugi strani je tukaj predlog o revizijah. S kakšnimi ukrepi naprej?

BORUT PAHOR: Mi predvidevamo sedem ukrepov. Zagotovili bomo neodvisnost in učinkovitost nadzornih institucij. Policija bo avtonomna in strokovna, kriminalistom bomo omogočili usposabljanje doma in v tujini in, kar je zelo pomembno, ustanovili bomo enotno agencijo za nadzor in regulacijo finančnega sistema. Te regulatorne organe, ki so sedaj v bistvu organi v sestavi vlade, želimo izpod političnega dežnika premakniti stran od vpliva politike pod dežnik Banke Slovenije.

LIDIJA HREN: Ali mislite, da bo to dovolj? Okrepitev policije, kadrovske itn.? Ali ne gre za bolj prelomne in temeljne stvari. Jaz bi vseeno v tem primeru prebrala izjavo oziroma delček intervjuja izpred štirinajst dni, nesporne avtoritete v Sloveniji, doktorja Franceta Bučarja, ki je na temo tajkunov rekel naslednje: »Njihovo bogatenje pomeni negacijo temeljnih vrednot vrednostnih načel, na katerih gradimo družbo in so bila podlaga za našo osamosvojitve. Tajkuni so dokaz, da se spreminjamo v družbo velikega notranjega razlikovanja, na temelju špekulacije ne pa delovnega uspeha - v družbo, ki bo prej ali slej, če se bo to nadaljevalo, morala tudi formalno opustiti demokracijo? O tem sem govorila na začetku. To se mi zdi, da je vredno predsednika nove vlade, da bo tukaj našla odgovore na to.

BORUT PAHOR: Gospa Hren. Če mi bo in v kolikor mi bo strokovna javnost dala na voljo pobude za ukrepanje, ne bom okleval pri niti enem ukrepu, lotil se bom slehernega za to, da bomo gospodarski kriminal preganjali. Brez izjeme!

LIDIJA HREN: Ta hip ne morete povedati, kakšen bi bil še kakšen ukrep?

BORUT PAHOR: Razmišljamo tudi o finančni policiji, čeprav se večina stroke nagiba bolj k temu, da bi znotraj kriminalistične policije okrepili urad za boj proti korupciji in organiziranem kriminalu.

LIDIJA HREN: Kako se boste vi lotili, če boste ostali na oblasti?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vse to, kar je gospod Pahor zdaj naštel, se že dogaja. To se je zgodilo v tem mandatu. Naj spomnim samo, da je bil v prejšnjem mandatu minister za notranje zadeve pod katerega sodi policija, kriminalistična služba, ki je bila praktično razgrajena, gospod Bohinc - vaš podpredsednik. To bi lahko že takrat naredili, vendar smo dobili v veliki meri onesposobljene tovrstne službe za boj proti gospodarskemu kriminalu. Trajalo je dve leti, da se je to zgodilo. Ljudje so šli v tujino, so se šolali. Danes so marsikje izšolani, vse kar rabijo, je nek mir, da normalno delajo naprej. Vse to, kar se je zgodilo v zadnjih dveh letih, ko so prišli tudi konkretni rezultati, je posledica tega, da so se te službe dejansko usposobile.

LIDIJA HREN: Kako naprej, imate vizijo?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vsekakor ne s tem, da regulatorne organe, kot sta recimo Urad za varstvo konkurence ali Agencija za trg vrednostnih papirjev, zdaj združimo nekaj v neko novo agencijo, ker bi to pomenilo, da se ponovno menja ljudi, ker bi to pomenilo, da se nanovo postavlja organizacijo. Bi prišli v isto situacijo, v kakršno smo prišli sredi devetdesetih let - po tistih prvih letih

lastninjenja, ko se je ukinilo takrat Službo družbenega knjigovodstva, pod vodstvom gospe Romane Logar - ravno zato, ker je resno preiskovala divje lastninjenje. Rekli so, da bodo naredili bolj uspešne agencije, edini rezultat je bil, da je šlo vse pod preprogo in ta formula, ki je tukaj predlagana, me zelo skrbi.

BORUT PAHOR: Jaz bi rad samo še enkrat ponovil, če bomo dobili mandat - sem prepričan, da ga bomo - bomo temu področju posvetili vso svojo energijo. Stvari, ki bodo predlagane, bomo preučili - eden od predlogov je finančna policija. Ta v strokovnih krogih uživa različne podpore. Gospod predsednik pravi, da bi bil prenos nekaterih regulatornih organov izpod dežnika vlade pod dežnik banke slaba odločitev, ampak vi se že štiri leta borite za to, da se ukine Kosovo protikorupcijsko komisijo?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Samo vi je prej niste našeli med ukrepi, ki bodo učinkoviti.

BORUT PAHOR: Ona bo ostala. Rečem vam nekaj, gospod predsednik, ne vem v kakšnih vlogah bova po jeseni 2008, če bomo na vladi ali če bomo v opoziciji, je interes Socialnih demokratov, da imamo jasna pravila, po katerih morajo ravnati vsi enako. Tisti, ki pravna proti pravilom, mora biti sankcioniran, del tega je tudi sodstvo. Naš interes je, da se okrepi tudi s strani politike nekoliko bolj zaupanje v instrumente pravne države. To, kar se zdaj dogaja, v odnosu do sodstva ni najboljša popotnica za prihodnost.

LIDIJA HREN: Dobro, samo še stavek, mogoče lahko vključimo tudi temo, ki zadnje mesece zaposluje vse državljane, in to je seveda šentviški predor. Mogoče ga je možno vzeti kot vrh ledene gore. Vemo, da je gradbeni lobi zelo močan, zdaj ni več nobenega dvoma tudi kako je strukturiran - na vrhu SCT, ki je 90% svojih poslov naredi z državnim denarjem, potem pa seveda vsi od projektantov tudi do politike. Ali bosta torej vzela šentviški predor kot tisto točko prelomnico in sprejela neke ukrepe, da se začne ali da vsaj sproži proces manjšanja močnega gradbenega lobija, tudi zaradi katerega imamo verjetno danes gradnjo avtocest med najdražjimi, 30% investicij v zdravstvu odide neznano kam. Katere ukrepe bosta sprejela na osnovi šentviškega predora, gospod Janša?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Najprej zaključek prejšnje teme - v vsem tem, o čemer smo govorili, ne gre za neko vojno - kot se zdaj uporablja pač popularni naziv, ki v besednjak ni prišel slučajno. Tisto, kar Slovenija potrebuje, je normalno funkcioniranje pravne države in v tem smislu se jaz pač popolnoma strinjam s tem pristopom. To, da je nekdo normalno funkcioniranje pravne države razglasil za vojno, pomeni, da skuša nekaj, kar je normalnega, narediti nenormalno in na tej podlagi se potem stvari na nek način relativizirajo. Tako kot se ni reklo nekim nesporno spornim stvarim kaznivo dejanje, ampak velika svinjarija ali kot se kaznivemu dejanju ne reče lumparija, ki se preganja, ampak se reče afera itd., se je tudi tukaj začel uporabljati ta besednjak. Ko gre za šentviški predor, pa ni vprašanje: Kaj se bo naredilo?«, vprašanje je »Ali se bo po tej poti nadaljevalo?«

LIDIJA HREN: Če se ne bo nadaljevalo, potem se bo nekaj drugega naredilo?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To, kar ste vi dejali, da se je dregnilo v ta gradbeni lobi, do tega ni prišlo slučajno in do tega tudi ni prišlo slučajno v tem mandatu. Saj te stvari, te nepravilnosti - razni dodatki k pogodbam, podražitve - to se je dogajalo odkar Slovenija gradi avtoceste, ampak se je to dopuščalo. Zdaj smo temu stopili na prste. Ni bilo lahko, morali smo zamenjati celo ministra v vladi, celotno upravo DARS -tudi ljudi, ki so bili že imenovani v tem mandatu zato, da se je začelo funkcionirati normalno in racionalno. In kaj se je zgodilo? Okrepili so se napadi na ljudi, ki so se spopadli s temi lobiji. Vsak teden sem dobil na kakšni novinarski konferenci iz opozicije zahtevo, da zamenjam ministra za promet, ki se je spopadel s tem lobijem. Ob vsakem ometu, ki je padel dol, se ni nihče vprašal, kaj so globlje posledice, ampak da je treba zamenjati ministra za promet.

LIDIJA HREN: Vaši ukrepi v primeru, da zmagate na volitvah?

BORUT PAHOR: Poglejte, če k meni pride nekdo, mi popravlja kopalnico in mi jo popravi slabo, se bom odločil, da ga verjetno naslednjič k popravilu ne bom več povabil. To seveda ne pomeni, da sedaj izvajalec, ki je ta dela opravil slabo, ne more več biti na razpisih. Ampak ena od referenc, ki mora biti upoštevana pri »tenderjih«, mora biti tudi referenca o uspešnosti doslej opravljenega dela. Jaz sem evropski poslanec, poznam diskusijo o črni listi. To bi bilo verjetno najbolj elegantno - uvrstiti podjetja, ki niso dobro opravila svojega dela, na črno listo - ampak kot veste, je v Evropi to velika diskusija in pravniki imajo tukaj veliko pomislekov. Vsekakor pa mislim, da lahko slovenska država v svoji zakonodaji, v svojih pravilnikih, zlasti DARS pri razpisu - mimogrede, mi se zavzemamo za to, da bi imeli centralno agencijo za javna naročila, mislim, da bi to dodatno privedlo do večje profesionalnosti in učinkovitosti javnega naročanja, ampak o tem morda kasneje - da bi morala biti torej referenca tudi, ali je nekdo dobro ali slabo opravil svoje delo.

LIDIJA HREN: Dobro, spoštovana gosta. Naredimo korak naprej, ostanimo seveda tudi pri tej temi, odnos politika-kapital in načimo vprašanje - na kratko, kolikor se da, seveda - umika države iz gospodarstva. Nenazadnje gre za enako ali podobno temo, saj je dejstvo, da, če se država iz gospodarstva umika, potem izgublja moč in vpliv. Zdaj se bo ta proces nadaljeval - to v programih zagotavljata oba. Je pa neka razlika. Vi pravite nadaljevanje umika države iz gospodarstva, vi pravi nadaljevanje da, vendar le v primeru, če je to za podjetje smiselno, smotno zaradi razvoja podjetja. Ali torej govorimo spet o razlikah oziroma o konfliktu dveh konceptov - liberalni pristop in nekoč smo rekli »zaščita nacionalni interesov«, ki so se potem marsikdaj tudi zlorabili. Je to to?

BORUT PAHOR: Če lahko jaz prvi odgovorim na vprašanje? Torej mi smo v programu rekli, da delimo prodajo državnega premoženja v tri segmente. Na eni strani so podjetja v zasebni lasti, kjer ima recimo država svoj delež. Pri teh je prav mogoče, da bi navadne delnice spremenili v preferenčne, s podjetjem sklenili pogodbo, ta pogodba bi morala državi garantirati nek donos. Če bi država ocenila, da ta donos ne uspeva, podjetje ne dosega, bi se odločila, ali bo delež prodala ali pa bo kako drugače ukrepala?

LIDIJA HREN: Dobro.

BORUT PAHOR: Samo hipec, da končam. V drugem primeru imamo infrastrukturo. Pri infrastrukturi imamo recimo problem železnic, ki bi jih bilo potrebno modernizirati. Jaz jih ne bi privatiziral, jih ne bi dal tujcu. Strateški delež mora ostati v slovenskih rokah. Potem so tukaj samo še banke, te pa morajo biti v večinski - vsaj Ljubljanska banka - slovenski lasti?

LIDIJA HREN: Kaj to pomeni, da boste vi privatizirali do konca oziroma kot ste rekli - banka v slovenski lasti? Oziroma bom vprašala zelo konkretno. Ali bi vi privatizirali zavarovalnico?

BORUT PAHOR: O tem se je mogoče pogovarjati. Treba bi bilo videti kakšen javni interes zasledujemo s to privatizacijo. Ta hip recimo za Zavarovalnico Triglav take potrebe ne vidim. Prav tako ne recimo za Ljubljansko banko.

LIDIJA HREN: Koliko je še teh podjetij? Vi ste rekli, da boste naredili kriterij in spisek. Ali torej lahko rečemo, da bo v primeru vaše oblasti umik države iz gospodarstva počasnejši?

BORUT PAHOR: Ja, premišljen. Pri finančnih institucijah in pri infrastrukturi smo glede hitrega procesa, recimo prodaje državnih deležev bolj zadržani od kolegov v Slovenski demokratični stranki, medtem ko nimamo toliko pomislekov - tukaj imamo precej sorodna stališča - pri sicer - »case by case« - ampak hitrejši prodaji državnih deležev v običajnih podjetjih?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Na te tri kategorije, ki jih gospod Pahor omenja, so bili državni deleži v podjetjih v podjetjih razdeljeni že leta 2006. Na tej podlagi tudi oba paradržavna sklada, ki imata največ tega, Slovenska odškodninska in Kapitalska družba, tudi vodita politiko odprodaj. Torej, naložbe, kjer ni interesa; naložbe, kjer je treba počakati na najugodnejši trenutek za prodajo; in naložbe, kjer ima

država strateški interes. To so banke in nekatera infrastruktura. Ta strateški interes pa je zadovoljivo ščiten z 25% deležem plus ena delnica. Okrog tega je bilo tudi neko načelno soglasje znotraj Partnerstva za razvoj, ko smo sprejemali nekatero regulativo v tistem času in vlada je te cilje zasledovala. Jih bo tudi v prihodnje, v kolikor bomo mi imeli na to vpliv. Mislim pa, da smo v tem mandatu prišli tudi do nekega še najbolj transparentnega in poštenega načina privatizacije - to je prodaje deležev državljanom, tako kot je bilo to narejeno v primeru Nove Kreditne banke Maribor. Ob primernih trenutkih je to po mojem mnenju treba nadaljevati. To je edini način, da tudi državljanke in državljani v tej drugi fazi lastninjenja pridejo do poštenega deleža.

BORUT PAHOR: Temu modelu ni mogoče vnaprej odrekati recimo dobre prakse, če se bo izkazala.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta se je v primeru mariborske banke.

BORUT PAHOR: Tako, NKBM. Prvič, vedeti morava, da so si lahko seveda nakup delnic privoščili premožnejši ljudje in drugič, kar se mi zdi bolj velik vprašaj pri tem podjetju, je, ali ima zdaj nekega strateškega vlagatelja? Ima NKBM neko poslovno vizijo zaradi tega ali ne? Ali pa je potrebna neka nova dokapitalizacija? No, počakajmo. Videli bomo, ali je ta praksa dobra. Poglejte, vse kar ste vi, gospod predsednik, s to vlado storili in je dobra dediščina za nadaljevanje - in bomo mi v primeru zmage prevzeli vodenje - bomo nadaljevali na vaših temeljih. Je pa veliko stvari, ki so problematične, in tiste bomo spremenili.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Še to je po mojem mnenju treba razčistiti - kaj je to državno lastništvo in kaj je to slovensko lastništvo. Ponekod je smotrno, da večinski lastniki ostanejo Slovenci - v takšnih ali drugačnih kombinacijah - ni pa to nujno povezano s tem, da ima država večinski delež. Torej, jaz mislim, da mora biti država lastnik v gospodarstvu čim manj, da je tukaj samo nekaj pomembnih točk, kjer je to potrebno. Drugo pa je, ko gre za slovensko lastništvo - še posebej pri nekaterih finančnih institucijah. Tukaj pa mislim, da obstaja kar veliko soglasje v slovenski politiki, da je treba zasledovati ta cilj. Tukaj ne vidim velikih razlik.

BORUT PAHOR: To je res, s tem, da nas je izkušnja izučila, da je treba biti previden in iti od primera do primera. Ko se vidi javno javni interes za prodajo, ko se ugotovi vse dobre plati take odločitve, se jo sprejme.

LIDIJA HREN: Dobro, mi bomo zdaj naredili še korak naprej in se lotili še nekaterih točk oziroma problemov in tem, ki neposredno zadevajo standard ljudi, življenje. Med temi problemi je zagotovo največji problem inflacija - inflacija v bodoče. Kako se bosta spopadala z njo? Vemo, da je to sicer splošen problem Evrope, v Sloveniji pa je vendarle inflacija zelo visoka - 2/3 nad povprečjem evro-območja in tukaj je zanimivo dejstvo, da se razhajata vajini oceni...

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To ne drži.

LIDIJA HREN: ...že v samem izhodišču, kaj je vzrok tako visoke inflacije. Medtem ko vlada, večina ekonomistov in tudi seveda Evropska centralna banka vidi vzroke za lanski cenovni udar - vemo, da so se cene hrane recimo povišale za 13% - predvsem v udaru visokih cen nafte in hrane na svetovnem trgu, ki ga domači dobavitelji in trgovci niso predelali ter znižali marž. Medtem ko vidi vaša stranka, vaši ekonomisti - manj jih je - vzrok visoke inflacije v neustrezni ekonomski politiki vlade. Pa me zdaj zanima, gospod Pahor, katere ukrepe ste pogrešali? Ali lahko poveste, kaj bi morala vlada narediti, pa ni?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Se opravičujem prej za prekinitev, ampak izhodišče je napačno, inflacija v Sloveniji ni za 2/3 večja od povprečja v evro-območju?

LIDIJA HREN: Evro-območje ima 4% povprečno inflacijo, po zadnjih podatkih Slovenija ima 6,9%?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To ni za dve tretjini več.

LIDIJA HREN: Pardon, lapsus.

BORUT PAHOR: Na srečo ima predsednik vlade prav. Ampak, predsednik, da ostaneva pri sreči v nesreči - edini kazalec, po katerem je Slovenija v primerljivih državah najvišje, je kazalec visoke inflacije v evro-območju.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To ni res.

BORUT PAHOR: No, mi boste povedali, kateri je še?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Gospodarska rast v evro-območju je v Sloveniji najvišja.

BORUT PAHOR: V evro-območju da, ampak to niso primerljive države. evro-območje je primerljivo za merjenje inflacije, ker smo mi pod Evropsko centralno banko. Ko gre za gospodarsko rast, smo pa v istem gospodarskem prostoru - to je v Evropski uniji - sem štejejo tudi srednje-evropske države?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Se pravi, primerjajmo se samo po slabih?

BORUT PAHOR: Ne, ne. Medtem ko države v Srednji Evropi - razen Slovaške - niso članice evro-območja, Slovenija je. In v evro-območju ima Slovenija najvišjo inflacijo. Mi smo imeli najvišjo gospodarsko rast, imeli smo najvišjo inflacijo. Kaj se je zgodilo? To je najbolj prizadelo nizke sloje. Vprašali ste me, kaj bi storili. V sredini leta 2007 je postala jasno, da je inflacija problem. Takrat je bil alarm za socialni dialog, takrat bi bilo treba sklicati Socialno-ekonomski svet in se pogovarjati o tem, kako se bodo delili dobički podjetij - zato da bi se razdelilo pravičnejše ustvarjeno od gospodarske rasti.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Res je. Slovenija ima najvišjo inflacijo v evro-območju, vendar je bila ta inflacija v Sloveniji najvišja - oziroma skupaj z Grčijo najvišja - že v času, ko je Slovenija vstopala v evro-območje januarja leta 2007. To je bil kriterij, ki smo ga najtežje izpolnili. Torej, glede tega to ni nobeno presenečenje. Ta razlika med slovensko inflacijo in povprečno inflacijo v evro-območju se zmanjšuje in če bo ta trend šel naprej, potem bomo nekje spomladi naslednjega leta zelo blizu skupaj. To ne bo neko presenečenje, ampak gre za pač nek trend, ob katerem je treba upoštevati tudi dejstvo, da je Slovenija stopila v evro-območje, da je obstajala neka nacionalna zaveza glede cen, da je treba pohvaliti naše trgovce za tisti čas do vstopa v evro - in še marsikoga, recimo javne uslužbenke, ki so se odpovedali plačam v tem času in je bilo kasneje treba to popraviti. Potem pa se je to skušalo nadoknaditi in vstop v evro-območje je po izračunih Evropske centralne banke oziroma Evropske komisije iz aprila leta 2007 sam prispeval k naši inflaciji 0,3%. Inflacija je monetarni pojav, inflacija ni fiskalni pojav. Kar se tega tiče, je treba zelo natančno ločiti, kateri vzroki dejansko poganjajo inflacijo. Tukaj v Sloveniji in celotni Evropski uniji ni nobene alkimije, gospod Pahor, tukaj so institucije, ki merijo vzroke za inflacije. Natančno se ve, koliko prispeva nafta, koliko hrana, koliko notranji vzroki in vsak mesec se to izračuna. Torej to ni debata, kjer bi politiki govorili o tem, koliko kaj prispeva, to se izračuna.

LIDIJA HREN: Izvolite.

BORUT PAHOR: Poglejte, vi pravite - in mislim, da upravičeno, vsi tako upamo - da se bo inflacija umirila. Ampak, predsednik, umirja se tudi gospodarska rast. Kolikšna je napoved za prihodnje leto? 4,1%? Kaj to pomeni?

LIDIJA HREN: Dobro, zdaj sta vidva zašla.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: 4,1% gospodarske rasti za evro-območje je zelo visoka gospodarska rast.

LIDIJA HREN: Jaz bi vendarle rada - gospod Pahor, vas prosim, da odgovorite - da ostanemo pri diskusiji. Od dobre diagnoze, pravilne diagnoze je odvisno pravilno zdravljenje. Zato me zanima, katere ukrepe bi vlada po vašem mnenju morala sprejeti, pa jih ni, glede na to, da pravite, da je to ekonomska politika vlade, tista, ki je kriva?

BORUT PAHOR: Jaz mislim, da bi morala v obdobju gospodarske rasti upoštevati to v proračunski politiki tako, da bi ravnala proti-ciklično.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Saj zdaj, če bi bil zloben, bi vprašal, kaj je to proti-ciklično ravnanje, ampak bom rajši sam odgovoril, ker ključni ukrep - ki je pojem proti-cikličnega ravnanja - je zmanjšanje ali odprava proračunskega primanjkljaja. Slovenija je leta 2007 - se pravi, v letu, ko smo se spopadli s tem problemom visoke inflacije - prvič v svoji zgodovini zaključila proračunsko leto s proračunskim presežkom. In ga bo tudi v letošnjem letu. To sta dva ključna notranja vzroka, ki smo jih tudi priznali, za inflacijo. Proračunski primanjkljaj je znak, da država troši več, kot dobi. To ni dober signal - gre predvsem za moralni vpliv. Drugi notranji vzrok je bilo pomanjkanje konkurence. Slovensko - še posebej v nekaterih sektorjih - gospodarstvo, kjer se cene svobodno oblikujejo, je bolehalo za pomanjkanjem konkurence. Ponekod še vedno in dokler Urad za varstvo konkurence ni deloval, se ti vzroki niso začeli odpravljati.

LIDIJA HREN: Dobro, recimo da ostanemo tukaj, vsak pri svojem in samo, da zaključimo to temo, še eno vprašanje. Vi ste že omenjali, gospod Pahor, socialne partnerje in plače. Dejstvo je, da kljub nedavno podpisanemu sporazumu o enotni politiki plač v javnem sektorju že stojijo v vrsti zahteve policistov, carinikov, nerešene zahteve sodnikov. Če boste prevzeli oblast, če boste nadaljevali oblast ali boste tem zahtevam ugodili - glede na tudi opozorila Banke Slovenije, ki opozarja na nevarnost vgrajevanja pretekle inflacije v cene in plače? Da ali ne? Boste ugodili tem zahtevam?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V času te vlade je bil dokončan dogovor s socialnimi partnerji v javnem sektorju - se pravi, s sindikati javnega sektorja o enotnem plačnem sistemu. Pogajanja so trajala šest let ali celo osem let, če štejemo tiste prve začetke. Slovenija je zdaj prvič dobila nek pregleden, enoten plačni sistem v javnem sektorju. Torej ne bo držalo, da kar stojijo v vrsti, ker so podpisane kolektivne pogodbe tudi po sektorjih in z naslednjim mesecem se bo ta plačni sistem začel izvajati. Ni popoln, ker gre za 160 tisoč zaposlenih v javnem sektorju - zelo težko je narediti tak sistem. Dobili pa smo dober približek, po dolgem času. V prejšnjem mandatu je bilo najavljeno, pa se ni zgodilo. Tudi mi smo najavljali prej, pa se ni zgodilo, ampak zdaj ta sistem imamo. Ker je sistem pregleden, bo možno v prihodnosti tudi popravljati morebitne anomalije, ker se zdaj lahko kategorije primerjajo, prej se pa niso mogle.

LIDIJA HREN: Vam enako vprašanje. Ali boste ugodili zahtevam po višjih plačah, tem skupinam, za katere danes vemo? Ali ste vračunali možnost v vaše programe - ker pravite, da se je ta enotni plačni sistem, ki je bil komajda postavljen, izpel in da ga je treba nadgraditi oziroma spremeniti, mogoče kakšne poklice tudi izvzeti? Ste vgradili možnost, da to pomeni dodaten in nov pritisk na plače?

BORUT PAHOR: Torej za neko makro-ravnovesje je izjemno pomembno razmerje med rastjo plač in produktivnostjo, za eno odstotno točko mora to zaostajati za to, da bi bilo to ravnovesje stabilno.

LIDIJA HREN: Gospod Pahor, ali boste ugodili zahtevam po višjih plačah in ali to pomeni, da boste sistem, ki ga je vlada gospoda Janše postavila pri javnem sektorju, vi šli razgrajevati?

BORUT PAHOR: Preden je bil podpisan končno socialni sporazum oziroma kolektivna pogodba za javni sektor, so bila pri pisanju našega programa dejansko razmišljanja o tem, da bi šli v nekatere avtonomije

- recimo v visokem šolstvu, v zdravstvu, itn. - kjer bi se plače usklajevale mimo enotnega sistema plač v javnem sektorju, vendar mi cenimo to, kar se je zgodilo pod okriljem te vlade spomladi letošnjega leta. Bil je dosežen s socialnimi partnerji dogovor, ki je enoten, čeprav, kot vidimo, sodniki zdaj niso zadovoljni in še niso...

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Sodniki so posebej. Tam zakon ureja stvari.

BORUT PAHOR: V redu, samo da končam. Tisto, kar mi vemo vnaprej, je, da je ta sistem - ki sicer pomeni nek napredek - za ta hip stanje zadovoljujoče. Ampak v njem so že čeri - problematike v naslednjih letih - kajti, kaj je največji problem, predsednik? Vi to verjetno dobro veste, to ve tudi minister, ki je to usklajeval. Problem je stimulativnost. Kako dobro nagraditi tiste ljudi v javni upravi, ki delajo tudi za tistega, ki dela slabo? Se strinjava, da je to problem? To ni dobro rešeno v tem sistemu in ta sistem bo zaradi pritiskov začel počasi razpadati. Mi bomo ostali pri njem – torej, to je odgovor na vaše vprašanje, bomo pa pripravljali alternative, če bi prišlo do njegovega razpada.

LIDIJA HREN: Kaj pa zahteve po višjih plačah, če pridete na oblast?

BORUT PAHOR: To je stvar socialnega dialoga. Kot sem rekel, za produktivnostjo morajo ostajati rast plač vsaj za 1%, če želimo imeti stabilno makroekonomska ravnovesja v prihodnosti.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Mene ta podpora veseli, ker gre za zelo pomembno stvar. Poleg nekega socialnega dogovora, je tukaj tudi neki politični konsenz - čim širši - zelo pomemben. Kar se tiče stimulativnosti tega plačnega sistema, je ta bistveno višja, kot je bila doslej. Pravzaprav je to sedaj šele omogočeno.

BORUT PAHOR: Zato smo mi to pozdravili.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ravno ta stimulativnost je tudi problem pri sodnikih. Kot veste, je to glavni spor. Zakon je določil, da se del sodniške plače določi glede na rezultate, sodniki se pa s tem ne strinjajo in me veseli, da podpirate stališča vlade.

LIDIJA HREN: Dobro, k plačam nekako sodijo tudi davki, zato vaju prosim za res kratek odgovor - zgolj kot informacijo ljudem. Kaj se bo zgodilo z dohodnino, če boste vi na oblasti, in s podjetniškimi davki? Boste znižali? Za koliko? Ali boste pustili nedotaknjene? Kaj se bo zgodilo, če boste vi nadaljevali z oblastjo?

BORUT PAHOR: Torej, v tem mandatu je bil dosežen nek...

LIDIJA HREN: Ne, ne, samo tole, davki, dohodnina?

BORUT PAHOR: Ne bomo povečali obsega davčnega primeža državljanov. Zdaj je približno pri 38% BDP. Morda bomo uspeli v naslednjem mandatu celo znižati za 2% stopnji. Bomo pa olajšali življenje tistim, ki živijo slabše in nekoliko bolj otežili življenje tistim, ki živijo boljše, ker verjamemo v solidarnost. Uvedba stanovanjske olajšave, uvedba splošne davčne olajšave...

LIDIJA HREN: In v vašem primeru?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kot smo zapisali v svoj program, bomo davke zniževali oziroma zmanjševali s tempom, ki bo realen. To smo obljubili tudi na začetku tega mandata. Ne bom zdaj citiral nekatere poslanske kolege gospoda Pahorja, ki so dejali, da bomo potopili javne finance in da bomo morali dvigniti davek na dodano vrednost. Nič od tega se ni zgodilo. Davek na dohodek od pravnih oseb smo znižali iz 25% na 20% in bomo šli še naprej, ko bodo razmere dopuščale. Ukinili smo davek na izplačane plače, ki ga je uvedla prejšnja vlada. Tega davka od 1. januarja naslednje leto ni več, kar je

bistvena razbremenitev gospodarstva. Tudi pri osebnem davku - se pravi, pri dohodnini - bomo šli na nadaljnje zniževanje, in to ne samo pri tistih v spodnjem delu lestvice, ampak tudi pri srednjem razredu, ki je še vedno proporcionalno najbolj obremenjen.

BORUT PAHOR: Se opravičujem, če je podatek napačen – ampak, če je točen, potem ste gospodarstvo, za katerega ste napovedovali, da ga boste davčno razbremenili, efektivno obremenili za 16% več?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To je popolnoma napačen podatek.

BORUT PAHOR: Ga bomo preverili z velikim veseljem.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne vem, kdo vam ga je dal. Gospodarstvo je razbremenjeno z ukinitvijo davka na izplačane plače in z zniževanjem davka na dohodek pravnih oseb za 5% v treh letih. Noben novi davek ni bil uveden - se pravi, gospodarstva nismo mogli obremeniti.

BORUT PAHOR: Govorimo o efektivni davčni...

LIDIJA HREN: Dobro, ostanimo pri tej informaciji, kot dogovorjeno in se lotimo še enega pomembnega področja. Mislim, da veliko ljudi, če ne kar vse, zanima, gre pa za zdravstvo. Na njega smo posebej občutljivi, ker smo slej ko prej od njega odvisni. Tukaj so zanimive napovedi oziroma programa vajina se razhajata. Vi pravite, da bi ohranjali in spodbujali naprej javno zdravstvo, ob tem pa nadaljevali s privatizacijo. Vi pravite, da bi bilo privatizacije minimalno, koncesije zasebnikom v izjemnih primerih in vrnili javnemu zdravstvu položaj, ki mu gre. Zakaj? Nas pa zanimajo čakalne vrste, čakalne dobe in visoka kvaliteta oskrbe. Do istega cilja različen pristop. Zakaj mislite, da je vaš pristop boljši in zakaj vi mislite, da je boljši, da pripelje prej in do kvalitetnejše oskrbe?

BORUT PAHOR: No, ker je prej predsednik vlade rekel, da noče biti zloben; tudi jaz nocoj nisem, pa ne pokažem nekih grafov, ki bi jih sicer - sicer so jih ljudje dobili v gospodinjstva s strani vlade. Ampak jaz tega ne bom počel tudi pri področju zdravstva, kjer bi lahko dokazal, da se je vlada odločila, da zmanjšuje delež sredstev za zdravje. Ta je zdaj na 6,13% BDP - pogledali bomo natančno podatke - govorimo o sredstvih države. Naš namen je, da rešimo en velik problem, ki ga imamo v zdravstvu. To je siva cona koncesionarstva. Ta je sedaj nekje med zasebnim in javnim. Naša ambicija je, da koncesionarstvo pomaknemo v javni sektor in samo tja, kjer je to res neizogibno potrebno, da bi dosegli cilj enake kvalitete in enake dostopnosti. Ni problem, da imamo tudi zasebno zdravstvo, ampak to je že izven skrbi države in BDP se mora dvigniti na 9%, če bi želeli, da bi izpolnili cilje, ki smo si jih zadali.

LIDIJA HREN: Ostanimo pri vsebini - privatno-javno zdravstvo. Poznate zagotovo očitke, da vaš predlog na nek način bi lahko vodil tudi v podžavljanje zdravstva, kot poudarjate?

BORUT PAHOR: Mi imamo primerljive sisteme v Evropi - recimo Francijo in Švedsko . ki so lahko Sloveniji za zgled. Nenazadnje Švedska je v 70-ih letih tudi v bivši Jugoslaviji gledala sistem zdravstvene mreže in ga upoštevala pri nekaterih njenih rešitvah. Torej, želimo imeti močan javni sektor v zdravstvu, kot ga imamo v šolstvu. Želimo več ljudi vključiti v dopolnilno zavarovanje. Tisti, ki si lahko privoščijo zasebno zdravstvo, si ga bodo lahko privoščili, ampak mi moramo z načelom solidarnosti zagotoviti, da bodo tudi manj premožni sloji prišli do zdravstvenih storitev na enako dostopen način, enako kvaliteten način. Problem v zdravstvu pa je zelo slabo gospodarjenje z denarjem.

LIDIJA HREN: Ali ta privatizacija in podeljevanje koncesij pomeni, da pridejo lahko tudi nižji sloji v enaki meri do zdravstvene oskrbe?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Najprej je treba pojme razčistiti, ker podeljevanje koncesij ni privatizacija. Tisti, ki dobijo koncesije, opravljajo te storitve znotraj javne zdravstvene mreže. Te storitve

se plačuje iz zdravstvene blagajne - jih ne plačujejo pacienti - kar se je napačno dolgo časa razlagalo. To je del servisa javne zdravstvene mreže. To ni privatizacija. Privatizacija je to, da se ustanovljajo privatni zdravstveni zavodi, kjer lahko ti tudi plačaš dodatne storitve in kjer je financiranje drugačno, če nimajo koncesije. To je po mojem mnenju potrebno, ker konkurenca je povsod potrebna. Ne pomeni pa to, da se mi zavzemamo za privatizacijo obstoječih javnih zavodov. Tega v našem programu ne boste našli. Ne bomo pa zavirali nastajanja novih privatnih zdravstvenih zavodov, če bo to krepilo kvaliteto zdravstvene ponudbe. Kar se tiče financiranja zdravstva - zdravstvene storitve se financirajo iz posebne blagajne, to ni del proračuna. Obstaja zdravstvena blagajna - z njo upravlja zdravstveno zavarovanje, vsak ima svoje organe - in ta blagajna se financira na podlagi prispevne stopnje, ki je ostala ista. Se pravi, v tem mandatu mi te prispevne stopnje nismo spreminjali. S tem, ko je pač bila gospodarska rast in večji dohodek, se je tudi pobralo več denarja za zdravstvo, tako da razmerja se tukaj niso spremenila. Tudi glede dediščine, ki smo jo dobili, drži, kot je bilo rečeno. Ena od dobrih stvari, ki smo jo dobili iz socializma, je javno zdravstvo. To je bilo na neki kvalitetno dokaj visoki ravni in je imelo nekatere prijeme, ki so se izkazali za dobre in so jih preučevali tudi drugi. To pač velja ohraniti. Znotraj tega še posebej dostopnost...

BORUT PAHOR: So podatki relevantni? Jih povem natančno ali ni potrebno za to diskusijo?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lahko poveste.

BORUT PAHOR: Delež javnih sredstev se je iz 6,63% BDP v letu 2004 zmanjšal na 6,17% v letu 2007. To je za 7%.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Prispevna stopnja je ostala ista, sredstva so se tudi realno povečala. Kako ste izračunali te procente, jaz ne vem, ampak tisto, kar je bilo v pristojnosti vlade - vlada ni spreminjala prispevne stopnje. Skratka nič se ni zgodilo, kar bi se dalo označiti kot poseg vlade v zmanjšanje sredstev v zdravstveni blagajni.

LIDIJA HREN: Se pravi, vi poudarjate, da se je delež sredstev za javno zdravstvo pretočil v koncesije? To hočete povedati?

BORUT PAHOR: Ne.

LIDIJA HREN: Ker delež v BDP je ostal enak...

BORUT PAHOR: Če pogledamo primerljive podatke v Evropski uniji in če pogledamo Slovenijo, vidimo, da je delež za zdravstvo v povprečju Evropske unije naraščal hitreje kot je naraščal v Sloveniji?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Samo to je zdaj neka druga primerjava.

BORUT PAHOR: Samo za primerjavo, pravim. Še eno drugo, s primerljivimi državami...?

LIDIJA HREN: Kaj to pomeni pri vašem programu in vašem zavzemanju, da boste vi okrepili tudi finančno?

BORUT PAHOR: Da.

LIDIJA HREN: Kje boste vzeli denar?

BORUT PAHOR: Pri vojski.

LIDIJA HREN: Pri vojski?

BORUT PAHOR: Taka je odločitev.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, za vojsko oziroma za obrambo v tem mandatu porabljam manj, kot pa je bila zaveza iz prejšnjih mandatov v okviru Severnoatlantskega zavezništva. Tukaj boste naleteli na določene težave. S tem da je zagotovo nekaj rezerve, ko gre za racionalizacijo. Tukaj je rezerva tudi pri samem zdravstvu, pri organizaciji zdravstva.

BORUT PAHOR: Tako, to se strinjava.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Absolutno, čeprav, če pogledamo recimo čakalne dobe, ki so eden od ključnih pokazateljev kvalitete javne zdravstvene mreže ali pa zdravstvene mreže nasploh, so se čakalne dobe pri ključnih zdravstvenih posegih v zadnjih štirih letih občutno zmanjšale.

BORUT PAHOR: Ne pri vseh.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Pri ključnih. Lahko naštejemo, ampak to ni bistveno. Dejstvo je, da so še vedno predolge.

BORUT PAHOR: To je dejstvo. Torej, če smem samo komentirati? Predsednik vlade ima prav. Tu je šlo za politično odločitev, kajti če nekdo najavi tolikšno povečanje sredstev za en resor - tukaj gre za ekonomiziranje znotraj proračuna - potem more nekje vzeti in mi smo se odločili, da to vzamemo pri vojski. Jaz mislim, da ima Slovenija lahko dobro, učinkovito profesionalno vojsko, da lahko izpolnjuje vse svoje obveznosti znotraj mirovnih operacij za domače potrebe in da trošimo manj. To bo seveda pri naših partnerjih izzvalo nek problem - jaz se tega zavedam, ampak odločil sem se, da imam raje manj problemov z nezadovoljnimi bolniki v Sloveniji kot z našimi partnerji v zvezi NATO.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Samo, da zdaj to še izmeriva. Poglejte, če vi vzamete vsa sredstva, ki so v proračunu za obrambo in jih daste zdravstveni blagajni, bo to zneslo približno 4% sredstev zdravstveni blagajni - se pravi, ne bo nič se iz tega zgodilo.

BORUT PAHOR: Šesto milijonov.

LIDIJA HREN: Bomo videli, saj na koncu nenazadnje nocoj ne moremo več reči, kaj se bo zgodilo v enem ali drugem primeru ene ali druge vlade oziroma vladajoče koalicije. Jaz bi vama rada še nekaj točk ponudila v vajini komentarje, bolj s poudarkom na tem, da izvemo za vajina stališča vsi skupaj, seveda tudi naši gledalci in vajini volivci, kot v neko veliko polemiko - tečejo namreč zadnje minute. Ali se strinjata?

BORUT PAHOR: Prosim.

LIDIJA HREN: Je to dogovor, dobro.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Sprejemamo, ker ne vemo, kaj je.

LIDIJA HREN: Dobro. Bom jaz vztrajala pri dogovoru, tudi če ste ga sprejeli nevedoč, kaj sklepate.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To spominja na gradnjo avtocest.

LIDIJA HREN: Ja, tudi pa še kakšne bolnišnice pa kar vse po vrsti. Dobro, da ne izpustimo področja zunanje politike - osredotočimo se samo na problem Hrvaške. Ali bo vaša vlada, v primeru, da boste na oblasti, podpirala ali zahtevala najprej rešitev mejnega vprašanja, šele nato pa vstop Hrvaške v Evropsko unijo?

BORUT PAHOR: Vem, da se pri večini Slovencev to sliši všečno, vendar moram reči »ne«. Od Slovenije se ni pričakovalo, da uredi odnose z Hrvaško glede mejnih vprašanj pa smo bili sprejeti v Evropsko unijo. Enaki kriteriji, ki so veljali za Slovenijo, naj veljajo tudi za Hrvaško. Hrvaška ima zelo veliko dela, da izpolni te kriterije in če Slovenija želi kje zaostrovati te kriterije, ima kot polnopravna članica dovolj možnosti, da to stori tudi brez groženj z referendumom.

LIDIJA HREN: Boste vi z rešitvijo mejnega vprašanja pogojevali vstop Hrvaške v EU?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kot je bilo rečeno, Hrvaška nima odprtih mejnih vprašanj samo s Slovenijo. Ima odprta mejna vprašanja z vsemi sosedami, razen z Madžarsko - se pravi, tudi z Bosno, Črno goro in Srbijo. Vprašanje reševanja teh vprašanj ni samo vprašanje bilateralnih odnosov med Slovenijo in Hrvaško ali pa med Slovenijo in temi ostalimi sosedami, ki niso članice EU, ampak je to tudi vprašanje izpolnjevanja političnega okvira, ki ga je Hrvaška dobila v času pogajanj. Torej, to ni samo bilateralna zadeva, kjer bi Slovenija pogojevala. Mi bomo skušali to vprašanje - tudi s pomočjo tega, da bo Hrvaška v tem času prevzemala evropske standarde rešiti - prej.

LIDIJA HREN: Naslednja točka, dogovarjanje o incidentih v Piranskem zalivu. Se mi zdi, da je tudi pomembno, da slišimo vajini končni mnenji, ker je ta afero označila skorajda cel mandat. Gre za izjavo gospoda Ropa, da sta se vidva z vašim kolegom Sanaderjem dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu pred prejšnjimi volitvami. Preiskovalna komisija je nato ugotovila, da teh dogovorov ni bilo. Ali boste ostali pri tej ugotovitvi ali pa si boste prizadevali za večji civilni nadzor nad obveščevalnimi službami, za jasnejša pravila znotraj SOVA - vemo, da vloga nekdanjega šefa SOVA Podbregarja še vedno ni pojasnjena - in mogoče poostrili sankcije v takih primerih, ko politiki javno in zelo lahkotno tresejo neke izjave, bi človek rekel, glede na sklepe parlamentarne komisije?

BORUT PAHOR: SOVA mora biti pod močnim civilnim nadzorom. Enako velja tudi za vse druge institucije, ki imajo posebne metode in sredstva na razpologo za svoje delo.

LIDIJA HREN: Boste poostrili?

BORUT PAHOR: Poostril bom. To, da je komisija ugotovila, da se je v tem mandatu odnašalo tudi nekatere arhive iz te službe, je nekaj, kar mora biti alarm za civilno družbo. To se v prihodnje ne sme več dogajati.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ko gre za arhive, je največji problem, ki je bil s to službo, dejstvo, da je ta služba protizakonito v svojih arhivih, v svojih prostorih držala arhive, ki bi morali biti že zdavnaj predani Arhivu Slovenije. Zaradi tega na tisoče slovenskih državljanov ni moglo priti do svojih pravic in to je bila drastična kršitev, množična kršitev človekovih pravic. Ko gre pa za nadzor, pa je ta absolutno potreben. To, kar je bil problem, ki je prišel na dan ob tem konkretnem primeru, je to, da si je ta služba v prejšnjem mandatu razlagala, da lahko brez naloga sodišča prisluškuje in tudi snema kakršnikoli pogovor, ki gredo za neke številke iz tujine v Slovenijo in obratno - čim je signal presegel mejo, so si oni tolmačili, da lahko to delajo. Mi smo to prakso prekinili, dobili smo vsa tolmačenja...

LIDIJA HREN: ...in naredili, maksimalno kolikor se da, ta pravila transparentna?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Seveda, saj so bila tudi že prej, samo so se kršila.

LIDIJA HREN: Dobro, še ena zgodba je. Ne glede na to, ali boste na oblasti ali boste v opoziciji, zadeva problem, ki ni rešen že od prejšnjega mandata - problem izbrisanih. Ali si bosta prizadevala, da se v naslednjem mandatu ta problem reši in v čem je zdaj največji problem? So problem odškodnine, izplačila odškodnin?

BORUT PAHOR: To je eden od problemov.

LIDIJA HREN: Podpirate izplačilo odškodnin?

BORUT PAHOR: Podpiram zakon, ki bi limitiral višino odškodnine - verjetno bi šlo za pavšal. Ti ljudje, ki so bili izbrisani po napaki države - tako je odločilo ustavno sodišče in krivico jim je treba poravnati - imajo po ustavi pravico do odškodnine. Vendar ima tudi pravico država, da reče, do nekega limita, do nekega pavšala, ker bi oni takrat leta 1992, lahko storili več za to, da do tistega dogodka ne bi prišlo.

LIDIJA HREN: Ali to pomeni, da smo na pol poti, če pravi gospod Pahor, da podpira zakon z limitiranimi odškodninami?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ta zakon je v parlamentu, o njem se je razpravljalo in mislim, da tudi glasovalo na ustavni komisiji. Poslanska skupina Socialnih demokratov tega ni podprla.

BORUT PAHOR: Saj veva, kje je problem.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Veva, kje je problem. Problem je v razliki med besedami in dejanji, ker je bilo obljubljeno na začetku tega mandata, da ta vlada lahko računa tudi na podporo opozicije, če bo reševala to vprašanje z ustavnim zakonom. Ko pa je bil ustavni zakon predlagan, pa je poslanska skupina Socialnih demokratov dejala, da ustavni zakon ni primerno orodje za reševanje tega problema.

BORUT PAHOR: Jaz nisem noben advokat izbrisanih. Sem advokat nekega stališča, da je treba odločbe ustavnega sodišča izpolnjevati. Tudi ugledni ustavni sodniki so vam rekli, da ustavni zakon - čeprav sem tudi jaz nekaj časa verjel, da je to rešitev, če je v nasprotju z odločbami - ni prava rešitev za problem izbrisanih. Torej, nov zakon in limitacija odškodnin, ki bo razumno visoka, tako da ne bo povzročala revolta pri ljudeh.

LIDIJA HREN: Dobro, zadnjih pet minut teče. Zato zaključimo s tistim pričakovanim vprašanjem - z velikimi ugotavljanji in špekulacijami, kakšna bo bodoča koalicija. Vi, gospod Pahor ste rekli, da ne želite v koalicijo s stranko gospoda Janše. Pri tem boste vztrajali?

BORUT PAHOR: Da. Mislim, da bi bilo najino sodelovanje spričo nekaterih bistveno različnih pogledov na to, kako voditi vlado, negativna sinergija za državo.

LIDIJA HREN: Si vi želite koalicijo s stranko gospoda Pahorja?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Slovenija ima proporcionalni volilni sistem, ta avtomatsko narekuje pogajanja po volitvah in sestavo koalicij. Tako bo verjetno še dolgo, ker je ta sistem v ustavi. Mi smo pred prejšnjimi volitvami vnaprej povedali, da se bomo v primeru zmage pogovarjali z vsemi strankami in skušali oblikovati neko razvojno, široko koalicijo. To smo tudi naredili po volitvah, ko smo zmagali, ponudili smo sodelovanje vsem - v tej koaliciji sodelujejo vse tiste stranke, ki so želele sodelovati. Enako bomo ravnali tudi po naslednjih volitvah. Jaz mislim, da v 21. stoletju, v času, ko je Slovenija v Evropski uniji, kjer 27 držav z velikimi razlikami odlično sodeluje, ni več čas za politiko izključevanja?

BORUT PAHOR: Jaz sem bil pripravljen leta 2004 - to moji strankarski kolegi vedo - vstopiti v vašo koalicijo. Večina v stranki ni bila in sem vam takrat povedal, da ob taki razdelitvi stranke ni dobro, da skleneva zavezništvo. Sklenila sva Partnerstvo za razvoj, ki je dalo tej Sloveniji več dobrega kot slabega in -če se smeva pohvaliti - dokument Partnerstva za razvoj je še vedno najbolj pomemben dokument tretjega razvojnega soglasja. Ampak od tam naprej so se stvari razvijale tako, da sta dve koncepciji vladanja, vsebine in načina tako očitni, da se izključujta - da najino sodelovanje ne bi bilo produktivno za Slovenijo. Če boste zmagali vi, boste oblikovali vlado - če bomo zmagali mi, bomo oblikovali vlado.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zanimivo bi se bilo vprašati, kdaj je prišlo do konca tega sodelovanja, ker Slovenska demokratska stranka pa tudi ta vlada, ki smo jo vodili, ni spremenila svoje politike? Do sprememb je prišlo, ko se je Socialna demokracija okrepila z nekaterimi kadri iz Liberalne demokracije, ki so prinesli neko radikalno držo in stvar je eskalirala en mesec po podpisu sporazuma o sodelovanju v času predsedovanja. Ta je bil podpisan 17. maja 2007, 17. junija 2008 pa je gospod Rop, ki je v tem času prišel v to stranko, mene obtožil nacionalnega izdajstva. Od takrat naprej so odnosi nekoliko čudni.

BORUT PAHOR: Gospod predsednik, kdaj ste dobili lepljive prste? Ko sem vam poslal pismo, da se sestaneva in rešiva nekaj vprašanj, ki bi bile dobre za Slovenijo v prihodnje?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, ampak vi ste poslali pismo nekemu, ki ga je vaša desna roka obtožila nacionalnega izdajstva in vi ste ob tem molčali.

BORUT PAHOR: Veste, kakšnih obtožb sem bil jaz deležen s strani vaših ljudi, ampak sem jih mirno prenesel - celo zarote proti vladi in državi. Razumem, da imajo ljudje svoja stališča in brez neke potrpežljivosti tudi ni demokracije.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To absolutno verjamem, sem pač tudi na svoji koži izkusil. Predlagam vam, da kaj poslušate gospoda Cvikla.

BORUT PAHOR: Prav rad. Ima veliko pametnih zamisli, bi bilo dobro, če bi ga kdaj tudi vi.

LIDIJA HREN: Slovenska politika - to zdaj seveda ugotavljamo lahko vsi skozi ta vajin pogovor - je dostikrat utemeljena tudi na osebnih zamerah. Ampak neko...

BORUT PAHOR: Nimam nobene osebne zamere.

LIDIJA HREN: Neko drugo vprašanje še, čisto na kratko... Vas je, gospod Pahor, kaj strah, da vas vaši sedanji zavezniki - stranka ZARES in LDS - s katerimi se dogovarjate o morebitnem prevzemu oblasti in koalicije, pustijo na cedilu in kdo izskoči v vlado gospoda Janše, če bi on zmagal?

BORUT PAHOR: Ah, to je njihova absolutna pravica in na to jaz nimam...

LIDIJA HREN: Tako trdnega dogovora vi nimate?

BORUT PAHOR: Jaz si ga želim, vendar imajo oni pravico, ki je nad tem dogovorom.

LIDIJA HREN: Je vas strah, gospod Janša, kako boste sestavili koalicijo v primeru zmage, ker namreč vašim zaveznikom - SLS in NSi - zelo slabo kažejo ankete?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, te ankete so tem strankam slabo, kot pravite, kazale pred vsakimi volitvami. Tudi pred štirimi leti - lahko se naredi neka primerjava. So problemi - naš partner v vladi, Slovenska ljudska stranka, ima probleme s svojim predsednikom, ki ni ravno ljudski. Nova Slovenija ima probleme, ker nekateri v tej stranki skušajo skozi zamenjavati predsednika. To seveda vpliva na njihov »rejting« v javnem mnenju. Ampak to ni nič novega in jaz sem prepričan, da bodo te stranke prišle v parlament in bomo z njimi tudi v prihodnje z veseljem sodelovali. Vendar bomo skušali oblikovat širšo koalicijo. Jaz mislim, da Slovenija to potrebuje in da je treba sledit nekaterim pozitivnim primerom tudi iz preteklosti, ko je to obrodilo dobre rezultate. Še enkrat ponavljam: »Vnaprejšnja politika izključevanja me nekoliko moti«. Sicer pa se zarečenega kruha največ poje. Bistveno lažje je bit trden glede neke hipotetične možnosti.

BORUT PAHOR: Verjetno ste name mislili pri zarečenih besedah in izključevanju.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ne, nasploh.

BORUT PAHOR: Gospod predsednik...

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Pri izključevanju ja, pri zarečenih besedah pa ne.

BORUT PAHOR: Kdo je enostransko prekinil sporazum, podpisan o sodelovanju strank pri vodenju Evropske unije? Socialni demokrati ali vi?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vaša desna roka, ki je en mesec po podpisu tega sporazuma proglasila predsednika vlade za nacionalnega izdajalca. Naslednje mesece, ko smo imeli na mizi nekatere konkretne rešitve, kjer bi lahko naredili korak naprej pri reševanju teh odprtih vprašanj s Hrvaško, sem moral jaz potem v Bruslju pojasnjevati ali mi res prisluškujemo predsedniku vlade tuje države.

BORUT PAHOR: Predsednik, ali lahko nekaj rečem? Vi veste, da vas spoštujem, nekateri vas prezirajo, jim vzbujate strah. Jaz vas spoštujem, se vas pa ne bojim. Rad bi vam to rekel - se vam zdi, da ste ravnali prav, ko ste - tako razumem - mene obtožili na tisti slavni seji o zaupnici, da širim slab glas o vladi in o državi v evropski politiki. Se vam je zdelo prav, da ste to izrekli? Ker to je, v bistvu, letelo takrat name.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz nisem vašega imena takrat omenil, sem pa citiral vašo oceno stanja, v kateri je pisalo nekaj podobnega kot v tej znameniti novinarski peticiji.

BORUT PAHOR: Hočem reči, a ste mislili, da tudi mene to lahko prizadene? Ker me je.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Seveda, ampak jaz sem citiral vaš dokument. Tam je pisalo, da ta vlada ravna nekoliko nenavadno - če se blago izrazim - z mediji - vi se niste blago izrazili... na tej podlagi ... približno enako oceno, češ da predsedovanje Slovenije Evropski uniji s takšno vlado predstavlja nevarnost za Evropsko unijo. Ta ocena je bila poslana v svet nekaj mesecev pred predsedovanjem Evropski uniji.

BORUT PAHOR: Recimo, da je to olajševalna okoliščina in jo sprejemem. Ampak a sprejmete vi kot olajševalno okoliščino to, da Tone Rop, takrat, ko je dal to informacijo, tega ni želel dati javno, da je bilo to posneto na nezakonit način. Vendar sem jaz, kljub temu, kolegu Ropu rekel, da take informacije takega značaja ne bi smel deliti z nikomer. Tudi »off the record« ne.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Poglejte, jaz sem to razlago sprejel. Midva sva govorila še isti dan oziroma naslednji dan.

BORUT PAHOR: Tako je.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Rečeno je bilo, z vaše strani, da bo gospod Rop to situacijo popravil, da bo imel tiskovno konferenco, kjer bo stvari pojasnil. Gospod Rop je imel tiskovno konferenco, kjer je obtožbe samo ponovil. Edino, kar je izšlo iz tega je to, da jaz nisem takoj reagiral in sem zamudil dragoceni čas, ko je stvari treba pojasniti.

LIDIJA HREN: Lahko tukaj zaključimo?

BORUT PAHOR: Lahko bi nadaljevala, ampak bolje je, da zaključiva tukaj danes.

LIDIJA HREN: Lahko bi nadaljevala, bilo bi zanimivo, ampak vendarle...

BORUT PAHOR: So tudi stvari, ki jih je potrebno zamolčati.

LIDIJA HREN: Če pa imate to v mislih, pa kar povejte. Je kar zanimivo slišat.

BORUT PAHOR: Ne, ne, kakšen krat je treba izkoristiti priložnosti...

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Pri tej zgodbi je tekla preiskava eno leto. Parlamentarna komisija, ki - kjer ima večino opozicija - je desetkrat poslušala te posnetke in na koncu je ugotovila, da ni bilo dogovarjanja o incidentih.

LIDIJA HREN: Kot smo že rekli... Dobro, zaključimo tukaj. Mislim, da edino, kar je možno reči, da bo res zanimivo spremljati kako boste vi ali vi oblikovali svoje koalicije in kakšno bo – ne glede na razmerje sil - vajino sodelovanje v bodoče. Čisto za konec, spoštovana gosta, pa vendarle še eno vprašanje. Zagotovo dobro vesta, da je za to nocojšnje soočenje veliko zanimanja. Upam, da tudi pri gledalcih in volivcih, ne samo pri kolegih novinarjih, fotoreporterjih, analitikih itn.. Pa me zanima, koliko časa sta se pripravljala na to nocojšnje soočenje in kaj so vama naročili volilni štabi?

BORUT PAHOR: Meni so naročili, da moram bit boljši od predsednika vlade in zmagati na volitvah.

LIDIJA HREN: In koliko časa ste se pripravljali?

BORUT PAHOR: Torej, jaz sem si vzela za pripravo veliko časa, pa ne zaradi volilne kampanje, ampak zaradi tega, ker obstoji možnost - jaz bom storil vse, da se bo to zgodilo - da zmagamo na volitvah. Odgovornost za vodenje države je prevelika.

LIDIJA HREN: Ne, ne. Za nocojšnje soočenje, koliko ste se pripravljali?

BORUT PAHOR: To je sodilo samo v okvir priprav na morebiten prevzem odgovornosti po 21. septembru.

LIDIJA HREN: Da slišimo vas?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz to cenim, ker tudi jaz se skušam na vse nastope resno pripraviti, izkoristim pa čas, ki je za to na razpolago. Na poziciji, na kateri sem - seveda, ne gre v tem času samo za volilno kampanjo - je bilo časa manj kot bi si ga želel. Sem pa zadnja dva dni skušal nekaj časa posvetiti tudi tej pripravi. Vendar pa, kot je rekel kolega Pahor, predvolilna kampanja je nekaj, kjer se dajo na mizo rezultati prejšnjih let. Tukaj ima opozicija določeno prednost, ker ima več časa.

LIDIJA HREN: Dobro. Sicer pa je bilo to tako in tako vprašanje namenjeno temu, da preko ovinka izvemo za kako resnega, trdega, težkega in nevarnega nasprotnika ocenjujeta drug drugega.

BORUT PAHOR: Predsednik SDS ima gotovo eno veliko prednost - na desnici praktično nima konkurence in praktično bodo volivci, ki si ne želijo politične spremembe, verjetno glasovali za njegovo stranko. Medtem ko imam jaz na levi sredini še dva zaveznika - LDS in Zares, brez katerih ni mogoče sestaviti politične večine. Tukaj se bodo verjetno glasovi razdelili in vprašanje je: »Ali lahko jaz naredim ta podvig, da relativno zmagam na teh volitvah in dobim čisti mandat za sestavo vlade?«

LIDIJA HREN: No, pa smo zaključili s pohvalo gospoda Pahorja na koncu, vam.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ko takole govoriš z ljudmi, ki prihajajo v vaše oddaje, se včasih bolj bojijo vaših vprašanj kot sogovornikov - torej, je treba dodatna priprava tudi zaradi tega.

LIDIJA HREN: Jaz bom to vzela za kompliment.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Saj to je kompliment.

LIDIJA HREN: Hvala lepa. Mi pa bomo seveda tukaj zaključili oddajo. Kot rečeno, na koncu bo, seveda, odločitev v rokah volivcev. Kako in koliko nocojšnjih gledalcev pa sta vidva prepričala v tem soočenju, pa bodo izmerili naši kolegi. Če bolj natančno povem - anketarji pogodbenega podjetja, ki ta posel obvladajo - takoj po zaključku te oddaje vas bodo nekatere poklicali in mi bomo rezultate te ankete objavili v jutrišnjem TV Dnevniku. Spoštovana gosta, hvala vam za sodelovanje v »Tarči«, hvala tudi občinstvu, ki ste nas spremljali tukaj v studiu in seveda vam, spoštovani gledalci, za vašo pozornost. Uspešno v volilni kampanji, ki se začneja jutri, uspešno na volitvah. Nasvidenje.

BORUT PAHOR: Obema?

LIDIJA HREN: Obema. Nasvidenje.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: To diši po veliki koaliciji.